

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaja in tiska Casopisno podjetje Slovenski poročevallec - Direktor: Rudi Janžura - Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1 in 3, telefon 22-522 do 22-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/III, telefon 22-522 do 22-526 - Oglasi: Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 - Poštni predal št. 29 - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana 500-704/1-367 - Mesečna naročnina 230 din

PROSLAVA OBLETNICE MAKEDONSKO-KOSOVSKO BRIGADE

Ne bomo dovolili vmešavanja v naše notranje zadeve

Je dejal Svetozar Vukmanović, član izvršnega komiteja CK ZKJ na velikem mitingu v Ohridu

Ohrid, 9. nov. (Tanjug) Danes je bila v Ohridu na svečan način praznovana 15-letnica ustanovitve prve makedonsko-kosovske brigade. Ob tej priložnosti je bil tudi velik miting, ki mu je poleg preživelih borcev prisostvovalo tudi okoli 20.000 ljudi iz Ohrida in okolice.

polkovnik Veljko Kovačević, komandant skopske vojne oblasti in drugi.

Posebna zasluga brigade je, da s tem, ko je združevala borce skoro vseh naših nacionalnosti, posebej v času borbe v drugih krajih, v času borb za končno osvoboditve naše države Širila in čvrstila bratstvo in enotnost, to veliko pridobitev, ki nam je omogočila zmago v vojni in ki tudi v današnjih pogojih predstavlja osnovo vseh naših uspehov v izgradnji socializma.

odobravate ali ne odobravate? (Odobranje.) Ali makedonski narod ni vzel sam puške v svoje roke, ne da bi vprašal za to kogarkoli? Ali se on ne more izjaviti za to ali ono skupnost z drugimi narodi po svoji volji? Kakšno pravico ima bolgarsko vodstvo, da odobrava ali ne odobrava makedonskemu narodu pravico do neodločbe? Toda makedonski narod se je preko svojih predstavnikov na zgodovinskem zasedanju AVNOJ v Jajcu odločil za ustanovitev nove bratske skupnosti. S tem sklepom sicer makedonski narod ni postopal po želji bolgarskih vodilnih tovaršev, da se ne pridruži nobeni balkanski državi, marveč je sam svobodno izbral združitev z ostalimi jugoslovanskimi narodi. S tem je jasno povedal, da ne želi nikakršnih zaščitnikov in da je zrel za samostojno odločanje. Kar se tiče ostalih jugoslovanskih narodov, so oni ves čas vojne trdno stali ob makedonskem narodu - in tako zahtevajo tudi danes, da se spusti je pravica, da Makedonci sami odločajo o svoji usodi in da za njih ne skrbijo razni zunanji zaščitniki, ki se ne morejo odreči svojih hegemonističnih namer glede Makedonije.

Pozdrav predsednika Tita

Dragi tovariši, Dragi bi se odzval vašemu pozivu, da bi bil na dan 15-letnice ustanovitve I. makedonsko-kosovske brigade med vami. Vendar mi to, žal, tokrat ni mogoče. Zato bi rad na tak način poslal prisrčne in tople pozdrave preživelim borcem I. makedonsko-kosovske brigade, vsem udeležencem te pomembne proslave in ljudstvu Makedonije, s katerim bo tega dne v mislih tudi ljudstvo Kosova in Metohije, katerega sinovi in hčere so bili tudi pripadniki te brigade. Prva makedonsko-kosovska

brigada se je borila na zelo širokem področju, je kravo obračunavala z okupatorskimi silami povsod tam, kjer so bila za sovražnika zelo občutljiva in strateško važna mesta in je tako s svoje strani mnogo doprinesla k razvijanju in uvrstitvi ljudske vstaje na vsem področju. S to svojo herojsko borbo je brigada že v samem začetku uničila namere tistih, ki so demagoško trdili, da v Makedoniji ne obstajajo pogoji za potrebo po partizanskem vojskovanju, ker da bolgarska vojska ni okupator itd.

Prepričan sem, da bo tudi ta kakor vse naše proslave, na katerih osvetoujemo spomine na težke vojne dni, še bolj uvrstila našo odločno voljo, da ostanemo zvesti samemu sebi, da ostanemo dosledni preteklosti in sedanjosti, da ohranimo svojo neodvisnost in izgradimo lepše in srečnejše življenje za vse državljane. Josip Broz Tito

Govor Svetozarja Vukmanovića

Član izvršnega komiteja CK ZKJ Svetozar Vukmanović je v začetku svojega govora ob 15-letnici ustanovitve makedonsko-kosovske brigade čestital brigadi in poudaril, da je častno izpolnila nalogo, katere je bil postavljen vrhovni komandant tovariš Tito in je skupno z ostalimi brigadami in enotami NOV Jugoslavije osvobodila državo od fašističnih okupatorjev. V nadaljevanju govora je med drugim dejal: "Izvršili smo socialistično revolucijo, in socializem je danes v Jugoslaviji dejstvo. Zato je zastoj dokazovati nasprotno. Najsi imajo posamezniki še tako visoko avtoriteto - oni stvarnosti ne morejo spreminiti, čeprav govore proti njej. Njih jugoslovanska stvarnost bje v glavo..."

Bolgarije tudi v pretekli vojni poskušalo z vsemi sredstvi odvojiti makedonski narod od ostalih jugoslovanskih narodov kakor tudi od borbe za narodno osvoboditev. Znano je, da so bolgarski vodilni tovariši na veliko pripovedovali v teku 1941. in 1942. leta, da v Makedoniji ni pogojev za partizansko bojevanje, da se je treba v Makedoniji bojevati samo za spremembo oblasti, ne pa tudi za izgon bolgarskih okupatorjev; dalje, da bi bilo treba, da komunisti ostanajo v mestih, sovražnik pa naj beži v gozdove itd. Kot vidimo, se je za temi gesli skrivala želja bolgarskih vodilnih ljudi, da zavrnejo makedonski narod od osvobodilne borbe. Toda ko v tem niso uspeli, ko so bili v Makedoniji formirani prvi partizanski odredi in ko se je začela odpirati perspektiva za večje vojaške enote in za svobodno ozemlje, so bolgarski vodilni tovariši nastopili z geslom, da ni treba ustanovljati večjih partizanskih enot, marveč ostati samo pri majhnih

komitskih družinah itd. Ko pa je v Makedoniji prišlo do večjega osvobodjenega ozemlja in ko so se 1943. leta formirale večje vojaške enote - brigade, so začeli bolgarski vodilni tovariši govoriti, da priznavajo makedonskemu narodu pravico do neodločbe, toda samo pod pogojem, da se Makedonija ne priključi nobeni balkanski državi. Mi smo jih pa tedaj vprašali: »Kdo ste vi, da

Pot k preložitvi?

Volitve v Alžirji bodo moralno verjetno preložiti, ker ni dovolj kandidacijskih list

Alžir, 9. nov. (AP). Doslej so v Alžiriji sestavili samo 6 kandidacijskih list za volitve v francosko skupščino, ki bodo 30. novembra. Včeraj se je končal že podaljšani rok za prijavo kandidatur in član osrednje volilne komisije je izjavil, da je sedaj ogrožena veljavnost parlamentarnih volitev v Alžiriji.

Washington, 9. nov. (Reuter). Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo noto, ki jo je izročilo včeraj Sovjetski zvezi, v kateri zahteva ZDA, naj na ženevski konferenci o preprečitvi nenadnih napadov govorniki samo o tehničnih, ne pa tudi o političnih vprašanjih.

Nato bodo strokovnjaki skušali določiti sredstva za odkrivanje mednarodnih napadov: radarje, letalsko fotografiranje in vrsto elektronskih aparatov, vključujoč tudi satelite.

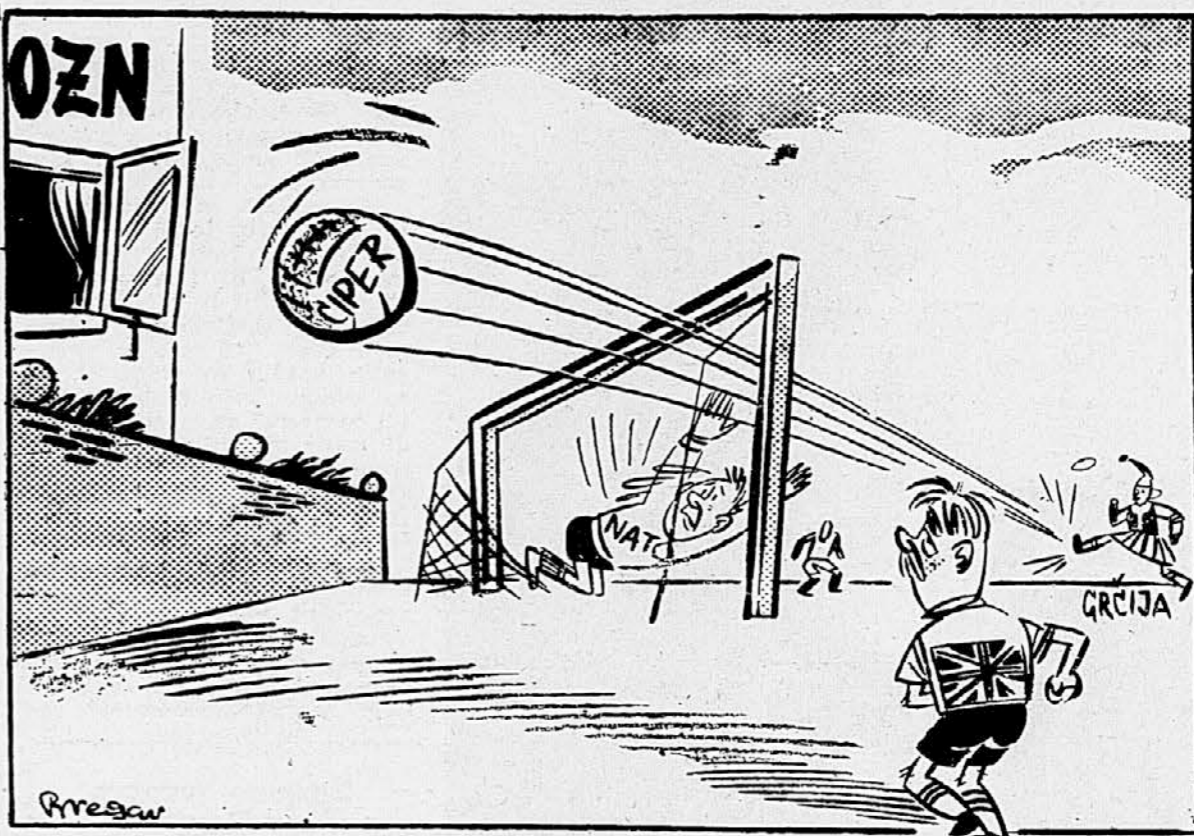
Grški obisk v Bonnu

Alžir je razdeljen na 18 volilnih enot in po zakonu bi morali imeti v vsaki enoti vsaj dve kandidacijski listi. Toda tudi dosedanjih šest kandidacijskih list pokaže, kako je mnenje Alžircv enotno. Dosedanje liste se namerč iz vrst desničarskih francoskih organizacij, liberalni Evropejci in muslimani pa volitve odkrito bojkotirajo. Predstavnik osrednje volilne komisije je zato rekel, da lahko samo odložitev volitev prepreči, da se volitve ne bi spremenile v volilno burko.

Atena, 9. nov. (Tanjug). Predsednik grške vlade Karamanlis in zunanji minister Averof sta jutri jutraj odpotovala na štiridnevni uradni obisk v Zahodno Nemčijo.

Grška vlada se je pred kratkim privolila na predlagani kraj in čas razgovorov, vendar pa je zahtevala od ZDA, da bi se strokovnjaki pogovarjali tudi o ukrepih za preprečevanje nenadnih napadov v zvezi z določenimi koraki na področju razorožitve.

Grški obisk v Bonnu. Dames odpotujeta na štiridnevni uradni obisk v Bonn grški premier Karamanlis in zunanji minister Averof

Darling deli orožje

Britansko poveljstvo na Cipru je ponudilo orožje vsem britanskim civilistom na otoku - Nota in memorandum turške vlade

Nikozija, 9. nov. (AFP). Guverner Cipra Hugh Foot je v sporočilu po radiu izjavil, da so britanske oblasti ukrenile vse potrebno za zaščito britanskih civilistov, ki žive na Cipru. Guverner Foot je dal to izjavo le nekaj ur po tem, ko je general Darling ponudil vsem britanskim državljanom na otoku orožje.

Guverner Foot je dejal, da sta bila od 1. oktobra dalje na Cipru ubita dva britanska civilista in da so ostali še vedno v nevarnosti. V zvezi z akcijami britanskih čet je Foot povedal, da v zadnjem času ubili v boj jih več vidnih članov gibanja za priključenje Cipra k Grčiji, v preiskovalnih akcijah pa so zaplenili večje količine orožja in municije.

zunanje ministrstvo objavilo tudi posebno noto, v kateri trdi, da v lausanskem sporazumu ni bilo nikjer določeno, da bi se morala »Turčija za vedno vzdržati kakršnih koli odnosov« Cipro. Nota prav tako pravi, da grška zahteva o ciprski neodvisnosti ni nova ideja. Na koncu pa nota zavrta obtožbo, da bi imela Turčija kakršne koli kolonialistične namene na Cipru, ampak pravi, da gre samo za obrambo turških zakonitih pravic na otoku.

Konferenca desetih v Ženevi

V zvezi s konferenco o preprečevanju nenadnih napadov so ZDA poslale Sovjetski zvezi noto, ki zahteva naj bo konferenca izključno tehnične narave

Washington, 9. nov. (Reuter). Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo noto, ki jo je izročilo včeraj Sovjetski zvezi, v kateri zahteva ZDA, naj na ženevski konferenci o preprečitvi nenadnih napadov govorniki samo o tehničnih, ne pa tudi o političnih vprašanjih.

Nato bodo strokovnjaki skušali določiti sredstva za odkrivanje mednarodnih napadov: radarje, letalsko fotografiranje in vrsto elektronskih aparatov, vključujoč tudi satelite.

precejšnje težave prav zato, ker bodo vzhodne delegacije verjetno vztrajale pri tem, da bi razpravljali tudi o političnih vprašanjih, medtem ko so se zahodne delegacije trdno odločile, da bodo govorile samo o tehničnih problemih.

Grški obisk v Bonnu

Atena, 9. nov. (Tanjug). Predsednik grške vlade Karamanlis in zunanji minister Averof sta jutri jutraj odpotovala na štiridnevni uradni obisk v Zahodno Nemčijo.

Grški obisk v Bonnu. Dames odpotujeta na štiridnevni uradni obisk v Bonn grški premier Karamanlis in zunanji minister Averof

Grški obisk v Bonnu. Dames odpotujeta na štiridnevni uradni obisk v Bonn grški premier Karamanlis in zunanji minister Averof

Drimmlova »rešitev«
Dunaj, 9. nov. (Tanjug) - Raabova »Neue Tageszeitung« in uradna »Wiener Zeitung« prinašata danes daljše izvlečke iz govora prosvetnega ministra dr. Drimmlova na zasedanju parlamentarnega odbora za finance pri razpravi o finansiranju šolstva na Koroskem. Lista piše, da dr. Drimmlova ni mogoče svobodno govoriti, ker ga veže predlog zakona o šolstvu, o katerem se parlament še ni zdel. Drimmlo je rekel, da je bila na Koroskem dosežena dejanska rešitev (*) in da bo morala v kratkem potrditi, da ministrstvo izkoristi svojo pravico inspekcije, da bi se preprečilo, kakšno je stanje na dvojezičnih šolah. Vendar pa Drimmlo ne bo »delal nobenih dražičnih ukrepov, da ne bi skvalitirali reda, ki je bil tu in tam z velikimi težavami le dosežen. Po ministrovem mnenju si bošta zvezna in deželna vlada morali razdeliti kompetence pri reševanju šolskega vprašanja na Koroskem. Niti minister, pa tudi ne uradni in strankarski ali ostali tisk niso obvestili javnosti, da na Koroskem od prvega novembra že izvajajo Wede-

Gorenjski zadružniki so volili

KRANJ, 9. nov. Čeprav je bila danes zjutraj Gorenjska zavita v meglo in je bilo vreme pusto in dolgočasno, je vladalo po vaseh in naseljih posebno vzdušje. Gorenjski

zadružniki so volili svoje svete, svoje nove družbeno-administrativne organe. Volišča so bila že včeraj pripravljena. Tako so, recimo Zabičani, po vsej vasi razobesili zastave,

nalepili lepake in napise ter postavili mlaje in transparente.

Zgodaj so se zbirale pred volišči grupe mladine, zadružnic in kmetov. Moževali so o tem in onem. V Bitnjah so povedali, da so z letošnjim odkupom krompirja prav zadovoljni. Mnogo bolje je organiziran kot lani. Če bo še naprej tako, se bodo še bolj zavzeli za gojitev tega osnovnega poljedelskega pridelka Gorenjske. Drugje so spet govorili o novih sortah pšenice, pa o živinoreji in mehanizaciji. Gorenjska bo dobila 18 novih traktorjev in v mnogih zadruzah se zanje prav živo zanimajo.

V Cerkljah in Gorenji vasi pa je pogovor tekel predvsem o občinah. Nekateri namreč menijo, da bi ti dve občini kazalo združiti s kranjsko, oziroma skofojloško občino. Prvi zbori volivcev v prizadetih krajih so pokazali, da so mnenja zelo različna. Ker jih je precej za, precej pa tudi proti združitvi, je razumljivo, da je bila tudi razprava skupin, ki so opravljale svojo volilno dolžnost, najzivehnejša prav o tem vprašanju. Volitve so bile na Gorenjskem dobro pripravljene, le nepopolni volilni imeniki so ponekod povzročali sitnosti. Skupaj naj bi volilo v 52 zadruham in na 104 voliščih 9.281 zadružnikov in 598 za-

Tudi gorenjski zadružniki so včeraj volili svoje svete. Udeležba je bila kar dobra. Na sliki: na volišču v Gorenji vasi. (Foto Selhaus)

Govor tovariša Vukmanovića

(Nadaljevanje s 1. strani)

bolgarska peta armija v Makedoniji ni bila okupatorska armija? Kaj ni počela zločinov širo po Makedoniji? Tako vojska ni mogla imeti drugačne usode kot te, da jo razorožijo in izženejo iz makedonskega ozemlja.

Svetozar Vukmanović je zatem rekel, da smo svoj internacionalizem dokazali s tem, da smo nesebično podpirali bolgarske partizanske enote, ki so se ustanovile na našem ozemlju in jih oskrbovali z orožjem, hrano in drugim.

Vukmanović je na koncu dejal, da je, kot je videti Albanija dobila posebno vlogo v kampanji, katero vodijo proti naši državi. Organizatorji te kampanje poskušajo dokazati na eni strani, da baje »vodi Jugoslavija hegemonistično politiko proti Albaniji«, na drugi strani pa, kot da narodne manjšine, posebno pa šiptarska, ne bi uživale narodnostnih pravic itd. Toda tudi ta kampanja ima prekratne noge, ker je svetu znano, da so jugoslovanski komunisti zelo pomagali albanskim komunistom organizirati njihovo KP, kakor tudi narodnosvobodilno borbo in pripeljati to borbo do končne zmage, do zmage socialistične revolucije v Albaniji.

Vsekdo ve, prav tako, da je naša država po svojih možnostih ogromno prispevala h gospodarski izgradnji Albanije po vojni, ko je dala preko 40 milijonov dinarjev za izgradnjo Albanije v obliki kreditov brez obresti in brez določenega termina za vračanje. Vsakdo tudi ve, da je naša država med maloštevilnimi državami v svetu, ki so dosledno demokratično rešile vprašanje narodnostnih manjšin. Vse manjšine namreč, vključno tudi šiptarska, uživajo pri nas vse narodnostne in kulturne pravice, imajo svoje šole itd. itd. Z umetnim postavljanjem problema šiptarske manjšine, ki živi v naši državi, se želi očitno doseči nekaj drugega. Toda to drugo lahko naleti samo na oster odpor vseh jugoslovanskih narodov.

Ob koncu svojega govora je rekel Svetozar Vukmanović, da neprincipielna kampanja, ki se vodi proti Jugoslaviji na Kitajskem in v vzhodno evropskih državah, ne koristi razvoju socializma v svetu, najmanj pa tistim, ki to kampanjo vodijo.

»Mislim, da ni daleč čas, ko bo triumfiral ideja, da vsaka država izgrajuje take socialistične odnose, kakršni odgovarjajo narodu te države, zavesti naroda v vsaki posamezni državi, in ko bodo vzajemni odnosi med socialističnimi državami postavljeni na bazo enakopravnosti. Temu prav gotovo ne doprinese politika, kakršna danes vodijo iz Kitajske, Bolgarije, Vzh. Nem-

čije, Albanije in še nekaterih drugih držav. Rekel bi, da k temu ne doprinese niti politika tistih komunistov izven naših meja, ki mislijo, da morajo zaradi discipline izjavljati, kako so proti »jugoslovanskemu revizionizmu«, pri tem pa molčijo o strahovitem revizionizmu, ki se danes vrši na Kitajskem, in od katerega imata mednarodno socialistično gibanje in mednarodna komuni-

stična misel neverjetno veliko škodo.

Mi, jugoslovanski komunisti, menimo, da bodo ideje socializma, ideje komunizma rastle vzporedno z dvigom družbenih proizvodnih sil. Razvijale se bodo mimo vseh peripetij, skozi številne težave.

Na koncu mitinga so prečitali pozdravni telegram predsedniku republike Josipu Brozju Titu.

NOVA PRIDOBITEV LJUBLJANE

Danes začenja poslovati pralni servis na Rimski cesti — To je prvi obrat središča, okoli katerega bodo kmalu začeli delovati še novi servisi

Pod upravo stanovanjskih skupnosti Graditec Ivan Cankar in Trg revolucije je danes začela obratovati na Rimski cesti 11 — servisna pralnica, ki je eden najbolj sodobno urejenih obratov v Ljubljani. Razen pralnice obratujejo tudi likalnica, šivalnica in krpalnica. Te servisne službe bodo delovale razen nedelj in praznikov vsak dan neprekinjeno od 7. do 18. ure in se jih lahko poslužujejo vsi prebivalci Ljubljane.

Ze pred približno štirimi leti je Zveza ženskih društev Slovenije opozorila na to, da je v Ljubljani nujno potrebna sodobno urejena pralnica, ki bi razbremenila družine enega najtežjih gospodinjstev. To pobudo je osvojil občinski ljudski odbor Ljubljana Center, ter ki je ves ta čas resno delal na tem, da bi bila pralnica tudi čimprej ostvarjena. Gospodinjki biro v Ljubljani pa je pod vodstvom Naste Sešek vztrajno in uporno vodil vsa organizacijska in druga dela okrog tega tako potrebnega obrata.

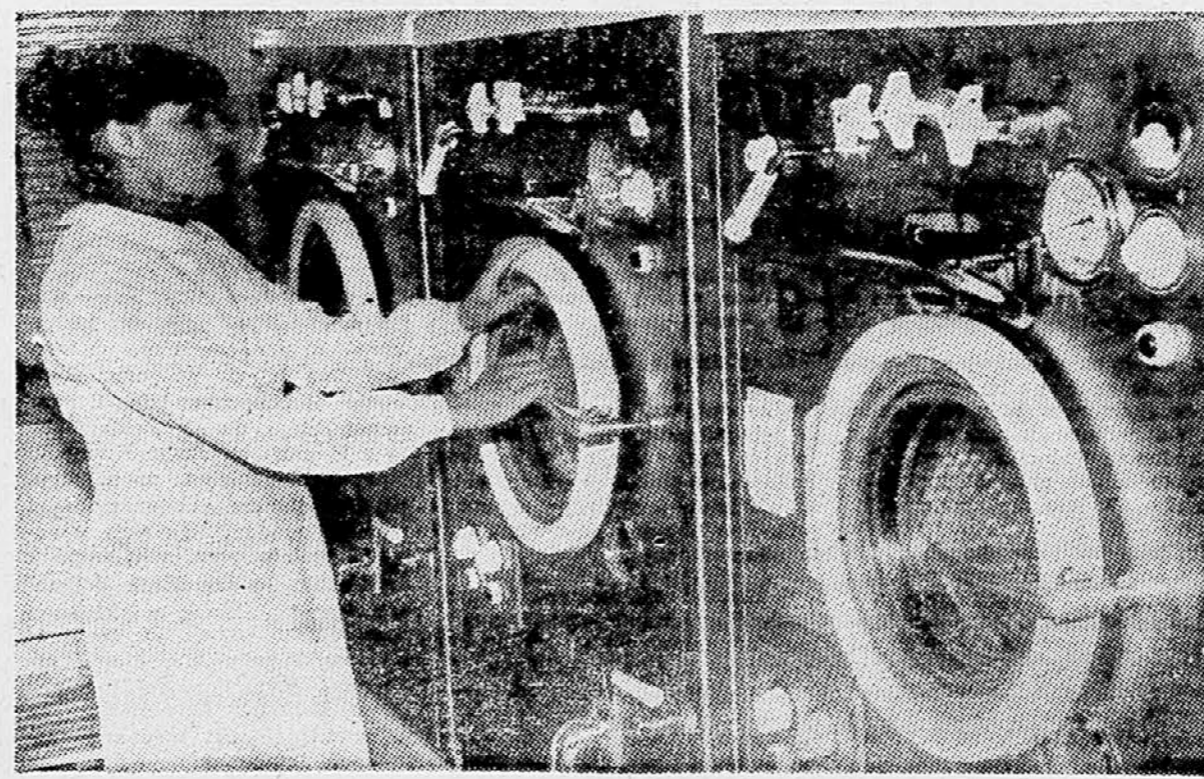
Izgradnja pralnice in njeno notranje ureditev so spremljale razne težave. Najprej je bilo treba najti primeren prostor, zbrati določena devizna in druga finančna sredstva itd. Občinski ljudski odbor in gospodinjki biro sta po dolgotrajnem iskanju našla prostor za pralnico na Rimski cesti 11. V pralnici lahko sedaj vidimo štiri trenutno najmoderneje pralne stroje znamke Miele, centrifugo in mnogolikali stroj. Razen dotacije, ki jo je dal občinski ljudski odbor so za gradnjo in ureditev pralnice prispevala finančna sredstva predvsem podjetja Kemofarmacija, Staklo, Merkur in druga, ter je bilo v obrat vloženo skupno 16 milijonov din.

V pralnici bodo oprali v osmih urah okrog 240 kilogramov perila, pri čemer bo sodelovalo 7 deklet, ki so obiskovale šesttedenski tečaj, na katerem so pod vodstvom strokovnjaka dobile vse napotke za pravilno upravljanje s stroji in pravilno pranje.

Prav gotovo vsakogar zanima cena. Za kilogram opranega in zlikanega perila bo znašala cena 70 dinarjev, za posamezen kos perila pa: za

primer zidarska, elektroinstalatrska, tesarska in tako dalje, kar bo prav gotovo v veliko korist družinam. Prav zaradi tega, ker so v pripravi omenjene servisne službe, ni bilo ob začetku obratovanja pralnice kakšne uradne otvoritve. Predsednik občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center dr. Stefan Soba je minulo soboto predal predstavnikom obeh omenjenih stanovanjskih skupnosti pralnico v upravo s priporočilom, naj dosledno delata na tem, da bodo predvidene servisne službe čim prej začele obratovati, da bo Rimska cesta 11 postala močno središče servisnih služb stanovanjskih skupnosti.

Ob koncu naj povem še to, da pralnica ni edini servisni obrat v omenjenih stanovanjskih skupnostih. Kmalu bo začela delovati tudi servisna mehanična delavnica, v perspektivi pa je še ureditev raznih drugih servisnih služb, kot na

družnih uslužbencev. Po nepopolnih podatkih je volilna udeležba zelo dobra in je pokazala, da imajo gorenjski zadružniki vendarle precej zavesti in pravi odnos do svoje organizacije.

Najbolje so volili v občinah Ziri in Skofja Loka, kjer so volitve zaključili že do treh popoldan. Med posameznimi zadrugami velja omeniti KZ Lancovo (do devetih so volili 100-odstotno), KZ Podljubelj (do 11.30 volili 100-odstotno), KZ Begunje (do 12 volili 100-odstotno), ter Gorica, Ziri, Zalog, Brnike itd. Med slabšimi pa so menda nekateri volišča KZ Kranj. Tako je do popoldan volilo v Mavčičah komaj 17 odstotkov vseh volivcev.

Edina večja zadruga na Gorenjskem, ki danes ni volila svojega sveta, je KZ Trata. Tu je bil občni zbor zaradi slabe udeležbe že dvakrat nesklepčen. Na današnji občni zbor pa je prišlo kar blizu 80 odstotkov vseh zadružnikov, tako da so vendarle izbrali kandidata za zadružni svet in sprejeli nova zadružna pravila. Zal pa je bila tudi današnja razprava bolj ali manj le jalovo prerakanje. A. Č.

Nova tovarna

KRUŠEVAC, 9. nov. (Tanjug). — Danes je začela v Kruševcu obratovati prva jugoslovanska tovarna za proizvodnjo skantata — najvažnejšega kemijskega reagensa za obogatitev rud. Nova tovarna bo proizvedla 1.500 ton skantata letno, s čemer bo krila vse potrebe naše države. Tako bo jugoslovansko gospodarstvo letno prihranilo preko 300 tisoč dolarjev, saj smo do sedaj skantat uvažali iz inozemstva.

Letos bodo dogradili v Skoplju sedem novih zdravstvenih postaj

Za zboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva v Skoplju in okolici so v zadnjem času investirali znatne vsote za zgraditev posameznih objektov. Tako so samo letos začeli graditi 7 novih zdravstvenih postaj v Skoplju izmed 15, ki jih bodo zgradili do konca prihodnjega leta. Razen tega bo do konca leta 1969 dobila vsaka vas v skopljanskem okraju posebno zdravstveno postajo, v večjih podjetjih in ustanovah se bodo mimo vseh peripetij, skozi številne težave. Na koncu mitinga so prečitali pozdravni telegram predsedniku republike Josipu Brozju Titu.

KONCAN JE V. SEJEM »SODOBNE ELEKTRONIKE«

LJUBLJANA, 9. nov. Nocoj so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani zaključili jubilejni mednarodni sejem »Sodobna elektronika«, ki je dosegel rekordnih obiskov. Po še nepopolnih podatkih je sejem obiskalo blizu 100 tisoč ljudi iz vseh krajev Jugoslavije in inozemstva.

Pred koncem sejma, popoldne, okrog 16. ure so začeli javljati po zvočnikih, da se bliža prodaja devetdeset tiso-

će vstopnice. Okoli 16.15 je bila le-ta izdana in obiskovalci sejma so nestrno pričakovali izida. Srečni dobitnik radijskega sprejemnika »Tesla 58« je bil Dragomir Stokič, rudar iz vasi Kravidro v okraju Požarevac. Kakor smo že poročali je namreč radioindustrija »Nikola Tesla« iz Beograda namenila podariti devetdesetdesetemu obiskovalcu omenjeni radijski sprejemnik. Srečni dobitnik je s svojo družino prišel na

dopust in obisk k bratu v Ljubljano, kjer služi vojaški rok. Popoldne so se odločili za obisk sejma in sreča jih je čakala na Gospodarskem razstavišču. Hčerka srečnega dobitnika je zadovoljno pripovedovala: »V vasi bomo šele čez kaka dva meseca dobili električno napeljavo, mi pa bomo že imeli radio; gotovo ga bodo vsi prihajali poslušat k nam. Kako smo srečni, da smo obiskali Slovenijo!«

Plani občin in okrajev osnova gospodarskih načrtov KZ

Sklepi plenuma glavne ga odbora Zadružne zveze Jugoslavije

BEOGRAD, 9. nov. (Tanjug). Na osnovi razgovora na plenumu upravnega odbora Glavne zadružne zveze Jugoslavije, ki je bil pred kratkim, je izdelalo predsedstvo Zadružne zveze Jugoslavije zaključke, ki bodo poslani vsem prizadetim državnim organom. Med drugim vsebujejo naslednje sklepe:

Predsedstvo ugotavlja, da je kooperacija obdelovalnih zadržev in individualnih proizvajalci napredovala tako po številu gospodarstev kakor tudi po površinah in v raznovrstnosti oblik. V kooperaciji pa se kljub temu opaža enostranost. V glavnem se slika kooperacija za poljedeljsko

proizvodnjo, sorazmerno manj pa za druge veje. Tako prihaja do ovir v širjenju kooperacije, saj kmet, ki ga mehanizacija, kakršno mu nudi kooperacija za obdelovanje, osvobaja dela, ne najde možnosti, da bi se v dovoljni meri zaposlil v splošnem okviru gospodarske proizvodnje. Ker uva-

janje mehanizacije v poljedelstvu osvobaja delovno silo, morajo obdelovalne zadruge razvijati tudi druge gospodarske dejavnosti, ki so zvezane s povčanjem gospodarskih dchodkov. Posebej bi bilo potrebno, da zgradijo manjše objekte za potrebe poljedelske proizvodnje. Zadržni skladi še vedno niso dovolj veliki, da bi povsem angažirali zadrugo za dvig vaše ekonomike. Tudi v dodeljevanju kreditov je še vedno dovolj nerazrešenih vprašanj, zlasti kar zadeva kreditiranje kooperacije.

Plenum Glavne zadružne zveze Jugoslavije ugotavlja, da morajo perspektivni plani gospodarskega razvoja okrajev in občin predstavljati osnovo za izdelavo perspektivnih planov in akcijskih programov kmetijskih zadržev. Izdelava akcijskih programov kmetijskih zadržev in njihova realizacija sta eden od osnovnih nalog zadružnih poslovnih zvez. Posebno mesto v zadružnih programih je treba nameniti modernizaciji proizvodnje na zadružnih ekonomijah in razvijanju kooperacijskih osnov z individualnimi proizvajalci v vseh vejah kmetijske proizvodnje, za katere so najpovolnejši ekonomski, zemljiški in klimatski pogoji.

»Elefteria« o avstrijski zunanji politiki

Atene, 9. nov. (Tanjug). Atenska »Elefteria« izraža v svojem današnjem uvodniku zaskrbljenost zaradi sprememb, ki jih je v zadnjem času opazil v avstrijski zunanji politiki, zlasti v odnosu do Jugoslavije. Eno izmed sprememb v stališčih avstrijske

vlade vidil tudi v odnosu napram koroškim Slovincem, kjer so ukinili dvojezično šolstvo.

»Več dejstev je značilnih za spremembo avstrijskih odnosov proti Jugoslaviji«, piše »Elefteria«. »Avstrijski tisk diskretno brani Moskvo in podpira kitajske voditelje, ki so organizirali kampanjo proti Jugoslaviji. Poleg tega so v Avstriji bolj kot kjerkoli drugje delili maščurko Belo knjigo, ki obtožuje Jugoslavijo, da je pomagala »imperalistom, kontrarevolucionarjem in izdajalcu Imre Nagyu.«

»Poleg tega je avstrijski tisk na široko razpravljal o albanskih in bolgarskih napadih proti Jugoslaviji, medtem ko je mnogo manj prostora porabil za jugoslovanske odgovore na te napade. Po vsem tem«, se vprašuje »Elefteria«, »je vprašanje, ali ne bodo nestrinjanja in razlike v stališčih odrinila osnovne skupne koristi Avstrije in Jugoslavije, ali bosta obe državi še odražali prijateljske odnose.«

Obstreljevanje Kvemoja

Tajpeh, 9. nov. (AP). Cangkaškovo obrambno ministrstvo je sporočilo, da je topništvo s celine danes obnovilo obstreljevanje Kvemoja. Ogenj so odprli zgodaj zjutraj. Poveljnik ameriškega letalstva na Tihem oceanu general Laurence Cuter je prispel v Tajpeh, kjer se bo posvetoval z vojaškimi voditelji na otoku. General se bo jutri vrnil v Honolulu.

Dulles odpotoval v Seattle

Washington, 9. nov. (Reuter). Ameriški zunanji minister Dulles je s skupino strokovnjakov ministrstva odpotoval v Seattle, kjer bo sodeloval na letnem zasedanju ministrskega sveta 19 držav članic na čelu Colombo. Konferenca se bo začela v ponedeljek. Dulles se bo verjetno vrnil v Washington v petek.

TELEGRAMI

OSLO — Tu se je začelo sedemdesetno zasedanje nordijskega sveta, v katerem sodelujejo predsedniki vlad Finske, Švedske, Norveške, Islandije in Danske, 25 ministrov iz vseh petih držav in 69 članov petih parlamentov.

DJAKARTA — Po zatrdilih indonezijskega tiska so nizozemske oblasti pred kratkim aretirale in izgnale iz zahodnega Irijana 22 indonezijskih patriotov.

RIM — V 200 italijanskih občinah so se davi začele volitve za občinske svete. Na volitvah bo sodelovalo več kot 800.000 volivcev.

SOFIJA — V drugi polovici novembra bo Bolgarijo obiskala češkoslovaška vladna in partijska delegacija. V Bolgariji bo ostala pet do šest dni.

LIMA — V Peruju je začelo stankati približno 500 zdravnikov, lekarnarjev in študentov medicine. Zdravniki sprejemajo samo skrajno nujne primere. Stavka je bila razglašena v protest proti novim predpisom za socialno zavarovanje.

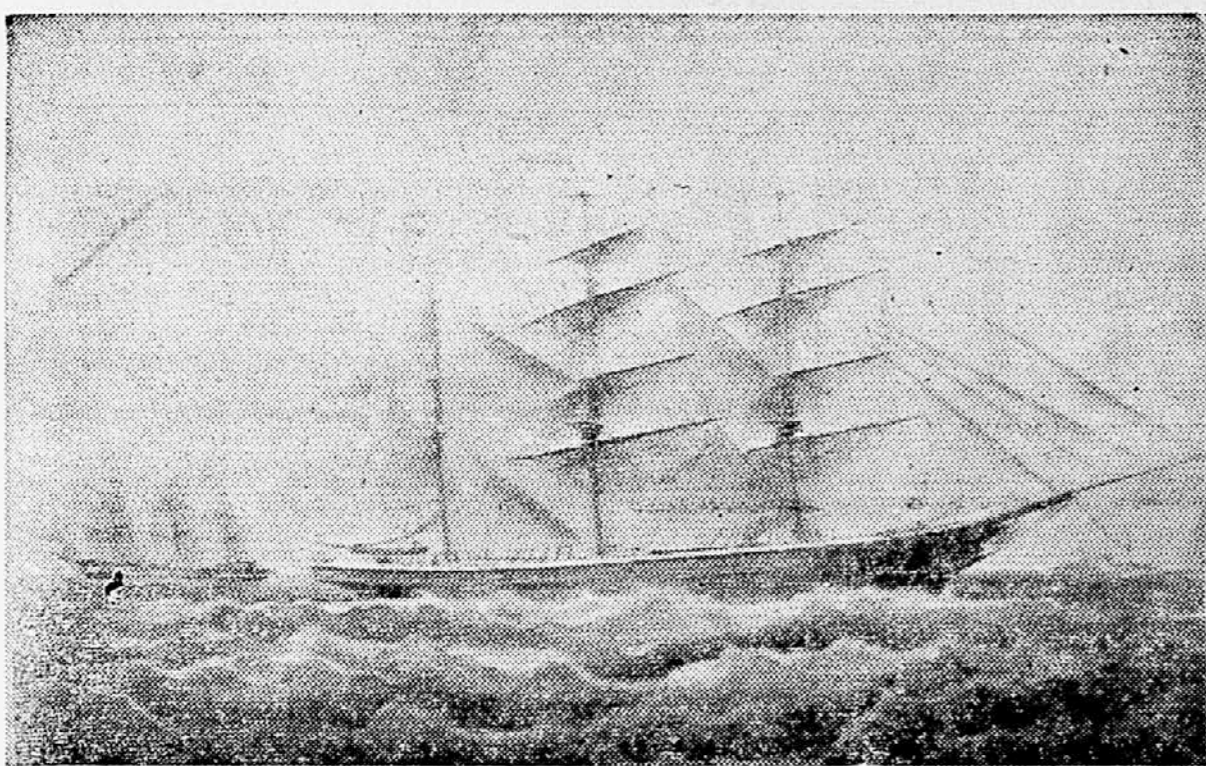
RIO DE JANEIRO — Vojni minister Lott je v okviru akcije za odstranitev nezadovoljstva iz vrst brazilskega letalstva ukazal aretirati več kot 120 oficirjev. Vsi aretirani oficirji so dobili po en mesec zapora.

HAVANA — V tridnevni bojni na vzhodni Kubi je padlo ali pa bilo ranjenih več sto vladnih vojakov in upornikov. Boji so bili rezultat ofenzive, ki so jo pred tremi dnevi začele vladne čete. Včeraj so uporniki zavzeli kanadsko banko in odnesli iz nje 150.000 dolarjev.

DURBAN — Britanska tovarna ladja »Foresbank«, ki ima 5.155 ton, je včeraj začela goriti in se je potopila. Posadka je radjo zapustila.

RABAT — Pred sedežem maroške stranke Istiklal v Rabatu je eksplodirala bomba, ki je povzročila precejšnjo škodo.

BELA JADRA starega Pelješca

Stari pelješki jadrnik tipa »bark« iz druge polovice 19. stoletja

DRAGA IZKUŠNJE CENENE STANOVANJSKE GRADITVE

NEUSPEL POSKUS

Novi Sad, oktobra. Ob vhodu v Novi Sad, pri Fotuški cesti, je zraslo lani in letos celo naselje. To je vrsta pritrilnih zgradb, ki so podobne taborišnim barakam, razvrščene so v ravni vrsti kot leta vojakov. Zgradbe so natančne druga ob drugi in ločene z neurejenimi dohodi. Prvotno jim »naselle« v vrstici »novosadski parter«. So pa plod razpisa, ki so ga objavili pred malo več kot dvema letoma z namenom, da bi dobili poceni, praktična in primerna stanovanja.

Prvo nalogo so uredili prvo nalogo. Po načrtu arhitekta Sibina Djordjevića so zgradili lani in letos okoli 360 stanovanj v pritrilnih zgradbah in 80 stanovanj v enonadstropnih. Ednosobno stanovanje je stalo 550 do 600 tisoč dinarjev, dvošobno stanovanje pa okoli 800.000 dinarjev. Takšen prihodek so dosegli na račun najpotrebnejše opreme, stanovanjskih razmer in kakovosti gradnje, tako da so tukaj stanovanjske razmere po mnenju mnogih projektantov in higienikov blizu stanovanjske patologije. Te hiše namreč ne ustrezajo potrebam stanovalcev ne po zunanem videzu ali po notranji ureditvi.

Hiše so pravzaprav bolj barake kot pa stanovanjske zgradbe. So zelo nizke in njihove strehe so hkrati zgornji del zgradbe. Notranja ureditev je zelo slaba. S ceste takoj stopiš v sobe, ki so zelo nezdrave in nepravilnih oblik. To so iz dek, stanovanje pa ima niti najpotrebnejših sanitarnih naprav. Na obeh straneh hiš so namreč zgrajene stranišča in drvarnice. So tako blizu zgradb — kaka bova dva metra stran — da ne ustrezajo niti temeljnim sanitarnim zahtevam oziroma predpisom.

Gradivo, iz katerega je sezidano to obmestno naselje, je zelo slabo, tako da ne nudi stanovalcem niti potrebne zaščite pred vremenom. Slabe stene pozimi ne morejo obvarovati pred košavo nekaj sto družin, ki so se že vselile.

Ze dveletne izkušnje pri graditvi tega obmestnega naselja kažejo, kako negospodarno in škodljivo je pretiravanje z varčevanjem, ker dobivamo s takimi skrajnostmi takšna stanovanja, ki ne morejo zadostiti niti najpotrebnejšim zahtevam stanovalcev.

Toda to pot ne gre samo za cenajo stanovanjsko graditve na škodo najpogostejših stanovanjskih potreb. Vsa ta zamisel obmestne graditve ne ustreza politiki stanovanjske graditve v Novem Sadu. Novi Sad je že sicer zelo raztreseno mesto. Razmetano je na površini 33 km². Na tem območju živi samo 92.000 prebivalcev, kar pomeni 30 prebivalcev na hektar mestne površine. Zavaljo takšna raztresenost in razdrobljenost meščani ne zmorejo stroškov mestnega življenja v naših razmerah, ki zahtevajo vsaj 150 prebivalcev na hektar mestne površine. Graditev novega obmestnega naselja v takšnih razmerah, ko je že vose mesto razmetano, je zelo draga, ker onemogoča ureditev najpotrebnejših komunalnih objektov. Da bi došli resnični položaj prebivalstva tega brezimnega naselja, naj navedemo le to, na niti ožji del Novega Sada nima zgrajenega vodovoda, kanalizacije in sodobnega električnega omrežja. V takšnih splošnih razmerah, v kakršnih je Novi Sad, je položaj novo zraslega »naselja v vrsti« že hušji, ker je to naselje zraslo na puščobni ledini, brez

kakršnih koli komunalnih naprav, niti najpotrebnejših ne. Spoznanje, do katerega se po vsem tem pač ni težko dokopati, jasno govori, da je tako zidava zelo draga in negospodarna. Vsa mnenja o tem se v glavnem ujemajo, čeprav se je vselilo v to žalostno naselje že okoli 400 družin. Naj samo navedemo, kaj je dejal arhitekt Milorad Macura na nedavnem kongresu arhitektov o tej gradnji: »Po izčrpnem pretresanju strukture cen za zgradbe sta se Kragujevac in Novi Sad lotila graditve cenovnih stanovanj, iz katerih so izpuščeni vsi elementi, ki oblikujejo visoke cene. Zgradili so pritrilne zgradbe brez sodobne opreme, ker se je pokazalo, da z izpuščanjem tistega, kar ustvarja estetsko vrednost objekta, ne raste število zgrajenih stanovanjskih enot. Morali so se vrniti k preprosti konstrukciji pritrilnega objekta, odstraniti iz stanovanja pipo, stranišče in kopalnico, zamenjati parket z deskami itd., da bi prihranili pomembne vsote, ne da bi zmanjšali uporabne površine.«

Izkušnje Novega Sada so docela potrdile takšna pojmovanja. Prikrajšali so stanovanje, kar mora sestavljati stanovanje, zgradili so nekaj deset temnih barak, ki že v teh jamaških dneh zavoljo blata niso dostopne; ni treba posebej pripominjati, koliko trpijo pri tem gospodinjice, ki skrbijo za snago.

Pozitivno je to, da se je Kragujevac že odpovedal temu, da bi reševal stanovanjsko krizo po novosadsko in je priznal, da ga je polomil. Verjetno bo storil to tudi Novi Sad, ker stanovanjskih barak v »novosadskem parterju« zares ne moremo imenovati stanovanja.

I. S.

OREBIČ, konec oktobra.

Letos ste verjetno tudi vi potovali po našem Jadranu. Morabit ste obiskali Split, Korčulo, Dubrovnik, morebiti pa tudi Orebič, starodavno mesto starih peljeških kapitanov, ki se stiska ob korčulskem prelivu nasproti prastari Korčuli.

In tu, v malem Orebiču, prepolnem cvetja, palm in pomaranč, ki krase vrlove kamnitih hiš starih pomorščakov, ste si morda tudi vi ogledali pomorski muzej. Odprli so ga pred kratkim. Na zidovih pričakuje obiskovalca veliko bogastvo slik, maket in modelov peljeških jadrnikov, ki so pluli nekaj dolgga desetletja po vseh svetovnih morjih. Z mično okrašenih zidov gledajo portreti bradatih pomorskih volkov, ki so nepestrano, vse življenje, brazdali oceane in premagovali neskončne daljave morske modrine.

In tu v tihem Orebiču, v malem pomorskem muzeju, pripravljen vsaka stvarca, vsak dokument, vpis in plovno dokazilo, in vsak predmet, ki so ga prinesli iz Bliznjega in Daljnega vzhoda, Afrike in čezmorskih držav zgornjo zgodbo o veličini in moči pelješkega pomorstva. Dokumenti različno govorejo o hitrosti vitkih brikov, vzdržljivosti trabakul in vihrajočih jadrnih gosposkih ladij, s katerimi so križarili Pelješčani, vse do uveljavitve železnih parnikov, po Sredozemlju in vseh morjih sveta.

ZACETKI PELJEŠKEGA POMORSTVA SEGAJO V SREDNI VEK

Prvi začetki pomorske dejavnosti na Pelješcu so zares zelo stari. Segajo v zgodnji srednji vek, krepiti pa so se začeli po letu 1333 ko je prišel polotok Pelješac v sestav dubrovnške republike. Potrebe domače trgovine, blagovne menjave in prevoza so čedalje bolj vplivale na to, da se je pelješko brodarstvo krepilo. Dubrovnška tržišča po vseh končinah Jadrana in Sredozemlja so pa dobro koristila pelješkim pomorščakom.

V 15. stoletju so postali skoraj vsi prebivalci obalnega dela polotoka Pelješca pomorščaki. Dotedanji kmetje so odhajali na morje, na jadrnike, in se navajali novega, pomorskega poklica. Ko se je preselila iz Hrvatskega Primorja na Pelješac bakarska rodbina Orebič in ko so zgradili trdnjavo, ki je nudila zaščito pomorščakom, so zabeležili v 16. in 17. stoletju novo obdobje pelješkega brodarstva. Pomorsko trgovsko dejavnost je bila vedno močnejša in je polagoma prinašala vedno več zlata, denarja, skratka bogastva.

V 17. stoletju se je pelješko pomorstvo razvijalo v okviru dubrovnške trgovske mornarice. V 18. stoletju so si pridobili pelješki kapitani in pomorci velik sloves in so jih iskali za vsa jadranska pristanišča in za Sredozemlje. Iskali

so jih veletrgovci, prevozniki in lastniki ladij, iskale so jih tudi vladarske kronane glave. Tako beremo v analih, da je prepejalca leta 1799 pelješka ladja »Union« pod poveljstvom kapitana Fiskovića iz Livorna v Cagnari Italijanskega kralja Viktorija Emanuela, ko je bežal iz Piemonta.

PELJEŠKA TRGOVSKA MORNARICA JE BILA MED NAJVEČJIMI NA JADRANU

V 19. stoletju je doseglo pelješko pomorstvo največji razvoj in razcvet. Pelješko trgovsko ladjeve je občutno presleglo celo dubrovnško ladjeve in tisto iz Boke. Prav tako pa so Pelješčani zasenčili pomorstvo Lošinja in Hvarstkega Primorja. Začetek 19. stoletja je znašel v Pelješcu, posebno v Orebiču, Vignju in Kučistu zelo razvito pomorsko zavest, ki je ustvarila v 19. stoletju iz pelješke občine izrazito pomorsko občino, katere prebivalstvo je živelo večidel od pomorstva.

Pomorska tradicija, ljubezen do morja in sposobnost za izkoriščanje pomorske trgovine so ustvarili zlati vrh na Pelješcu v drugi polovici 19. stoletja, v takomenovani »zlati dobi jadrnikov«. Pelješka trgovska mornarica je bila po moči druga na Jadranu, takoj za avstrijskim Lloydom, največje avstrijsko ladijsko družbo.

Sredi prejšnjega stoletja se je množilo število peljeških zasebnih jadrnikov zmeraj bolj, leta 1865 so pa Pelješčani s svojimi sredstvi ustanovili pelješko brodarstvo družbo z delniškim kapitalom dva milijona 300 tisoč zlatih forintov, razdeljenih v 9.200 akcij po 250 forintov. Delničarji družbe so bili v glavnem Pelješčani, po raznih mestih na tujem — v Carigradu, Marseillesu, Odesi, Livornu, Cardifu itd., pa so živeli pelješki trgovci, predstavniki in lastniki ladij. Prvo glavo družstva in obenem njegov predsednik je bil dr. Ivan Ivančević. Pomočniki in člani direktorije so bili domačini — pomorski kapitani. Ladje družstva so upravljali prav tako domačini in prav tako so regrutirali moštvo s Pelješca. Družba je imela 33 ladij za dolgo plovbo in 20 trabakul za obalno plovbo.

Razen ladjevja te ladijske družbe je bilo na otoku še več zasebnih ladij. Tako je bilo v pelješki občini še 18 ladij za dolgo plovbo in 20 trabakul. Razen tega so si organizirali Pelješčani tudi na tujem svoja ladjevja in izrabljali vse ugodne razmere za pomorsko trgovino. V pristanišču Mariopol v Azorskem morju je bilo ladjevje bratov Mimbelić z 18 ladjami in bratov Kovačić, ki so imeli 8 ladij. Bil je velik izvoznik ruskega žita. S svojimi ladjami so prevažali ukrajinsko pšenico v razna evropska pristanišča. Moštvo na njihovih ladjah so bili domačini s Pelješca.

KONKURENCA PARNIKOV JE ODPIHILA STARE JADRNIKE

In prav v drugi polovici 19. stoletja, medtem ko je gnil veter vitke in gosposke jadrnike z velikimi kriznimi jadrji v največjo hitrost in najbohotnejši razcvet, je začela moderna tehnika čedalje bolj graditi in usposabljaliti železne parnike.

Ze leta 1819 je preplul ocean prvi parnik, ki je sicer imel razen parnega stroja še tudi pomožna jadra, leta 1853 pa je preprezal ocean prvi parnik brez jader. Okoli leta 1852 so imele Britanija, Avstrija, Amerika in še druge države več parnikov, pri čemer je pa tudi tehniška ladijske gradnje zelo napredovala.

Pelješki jadrniki so se — prav tako kot jadrnice iz raznih evropskih pristanišč — še kar krepko držali, toda po rusko-turški vojni je zmeraj bolj ogroženo pelješko mornarico parnik. Nekateri člani pelješke družbe so se ogrevali za misel, da bi namesto jadrnic postopoma uvedli parnike za prevoz ruskega žita iz Crnega morja. Toda večina delničarjev zaradi sovražstva proti sajastim železnim ladjam ni hotela niti slišati za parnike. In tako so počasi — zaradi splošnih razmer v pomorstvu in čedalje večje konkurence parnikov — pelješki delničarji v strahu za

svoj kapital pripravili družbo do likvidacije. Umaknili so vlozena sredstva in hitro razprodali ladje. Prvo ladjo pelješke družbe so prodali leta 1883, ostale parnike pa v naslednjih petih ali šestih letih; prodajali so Grkom in nekaterim domačim kapitanom. Nekateri rodbine so še naprej obdržale zastarele lesene jadrnike. Toda vedno večja konkurenca parnikov jih je hitro poglala »na suho«.

Od tedaj so pelješke obale začele siromašiti. Najrazličnejše bogastvo, nabrano v vseh delih sveta in nakopičeno v razkosnih vilah, hišah in cvetličnih vrtovih v Orebiču, Kučistu in Vignju, se je začelo zmanjševati. In sončna obala polotoka Pelješca, na katerem je vsaka hiša mali pomorski muzej, je utonila v uspano tišino.

Ko potujete proti Dubrovniku, se ustavite v Korčuli. Izkrajte se za nekaj ur in se potegnite z motornim čolnom do Orebiča. Pred njegovimi belimi kamnitimi vilami, v vrtovih, prepolnih sonca in palmovih senc, oleandrov in pomaranč, boste našli stare »morske volkove«, častljive pomorščake, ki so pustili mladost na leseni jadrnikih. Pokazaj vam bodo rodbinske muzeje in dolgo govorili o slavi in bogastvu pelješkega trgovskega ladjevja, ki je bilo cela desetletja eno izmed največjih na Jadranu.

Jesenski sprehod po stazah ob Savi je kot nalašč za nove naklepe. Spodbuja jih razposajena igra vetra s šumečim listjem

V rojstnem mestecu imam strica, ki ga pogosto obiščem. Ko me utrudijo pisarniške konference, posvetovanja, beograjski promet, in ženine me pripombe, skočim z avtobusom do strica Stanka, ki je zelo vesel in ima rad goste. Za stric je, kako bi rekel, tu moja blagajna za vzajemno pomoč. Kadar koli mi zmanjka denarja, mi ga posodi in nikoli me ne opomni, naj ga vrnem. Dober človek, duša. Nobena stvar ga ne more raztalatiti in presenetiti. Niti tedaj se ni raztalostil, ko so ga na zadnjih volitvah izvolili za predsednika ljudskega odbora v našem mestecu. Junaško je prinesel tudi ta udarec usode.

Pred kratkim sem spet skočil k njemu. Utrudilo so me konference, pa tudi denarja mi je zmanjkalo.

— Kot naročen si prišel! — je uzklil stric Stanko, ko sem se mu narisal med podboje. — Prisedi k večerji, potlej bova pa katero rekla. Bila je sobota, mrak se še ni čisto zgostil, toda nisem nasprotoval temu, da bi sedel k večerji takoj.

Medtem ko sem v obednici srkal žganje, je stric korakal sem pa tja, si vihal brke, gubal čelo in hrkal. Nikoli nisem videl tako zaskrbljenega. In nenadoma je dejal:

— Poslušaj, najtrajnejši bom v ljudskem odboru razpravljali o varčevanju in jaz bom prvi opozoril na razmetavanje.

— Sijajno, stric Stanko, — sem rekel veselo. — Ljudski odbor mora biti vzgled varčevanja.

— Sem že sklenil, da bom zahteval varčevanje pri pisarniških potrebščinah, — je nadaljeval stric. — V šolah se je že začel pouk in vsi občinski uradniki odnašajo zdaj iz pisarne svojim otrokom papir, pa svinčnike in radirke, črnilo in ravnila, pa kaj vem kaj še. To pa še ni vse. S proračunom smo si zamislili in začeli graditi marsikaj. Nekateri zdaj pravijo, da bi mogli od tistega marsikaj črtati. Toda kaj? To mi boš povedal po večerji ti.

Večerjala sva lepo, po starem. Najprej sva bila deležna piščančje juhe, potem ocvrtega piščanca, nato je strica privlekla hriček na ražnju pečenega mesa in bokal starega vina. Potem sva pa jedla še vročo potico. Torte, ki jo je kupila strica v slaščičarni, nisva mogla niti pokusiti. Strica se je jezila, toda s trčenjem nisva mogla takoj naskočiti torte. Naj pripomnim, da sva si jo razdelila veliko pozneje, takole okoli polnoči, pri turški kavi in tretjem vinskem bokalu.

— E, no, to se mi gode, — je rekel stric, ko sva povečerjala, in mi podal natiskan občinski proračun: — Preberite tole, potlej pa svetuj. Ti boš govoril, jaz si bom pa zapisoval.

Kaj zida ljudski odbor v mojem rojstnem mestecu in za kaj obrača denar, sem vedel na pamet. Vendar pa sem prebral proračun in začel:

— Najprej, stric, zidate hotel z osmestdesetimi sobami. Hotela nimate, zato je potrebno. Toda kaj vam bo tolikšen hotel? Za naše mesto bi

zadostoval tudi hotel s tridesetimi sobami. Stric Stanko se je naježil in živahno zakrožil z rokami. — Ta nasvet je zanič. V sosednjem mestu, ki ni večje od našega, so zgradili stosobni hotel.

— Če so oni prismojnjeni, ni treba biti še vam, — nisem hotel popustiti. — Ne bo nič, — je rekel stric in nalomil obrvi. — Hotel mora imeti osmestdeset sob. Nismo le za mačji kašelj. Govori naprej. Ob hotel se pa ne zaletavaj več.

Spoznal sem, da bodo s stricem križi in težave, toliko bolj, ker je sam popil bokal vina. Zato sem nadaljeval mehko, nežno in z izbranimi besedami.

— Tuje piše: »Dotacija mestni ekonomiji poldrugi milijon dinarjev.« Kako dolgo boste dajali tej ekonomiji dotacije?

— Stric je vrgel roke narazen, na dušek izcedil kozarec vina in rekel:

— Kaj pa hočemo? Ekonomija še ni rentabilna.

— Potlej jo pa razpustite. Če v štirinajstih letih ni postala rentabilna, kdaj bo postala?!

Varčevanje

Stric je nagubal čelo, zapisal nekaj v beležnico in dejal:

— Pa vendar bi bil to majhen prihranek. Kaj je vendar to poldrugi milijon din?!

— Tu milijon, tam milijon, pa imaš denar in varčevanje. Ti, stric, kar lepo zapri pipo tem lenuhom na ekonomiji. Potem pa ste, pogledj, sklenili, da boste podri oba mostova čez reko in postavili nova.

— Moramo, — je dejal stric. — Zmeraj se bojimo, da se ne bosta lepega dne sesula.

— Le počakaj, — sem rekel, — podrite most v središču mesta in zgradite novega, tistega zgornjega pa, v predmestju, samo popravite. Saj ima vendar betonske stebre.

— To je že res, — je oživel moj stric. — Pij vino in govori naprej. Tu bom prihranil okoli milijon dinarjev.

— Ohrabren sem naaljeval: — Sportnemu društvu »Borec« ste namenili dotacijo 600 tisoč din. Se ti zdi prav, da dajete denar tem fšfiricem iz »Borca«? Lani so bili na predzadnjem mestu, pred kratkim so pa na temni oklali sodnika s nožem.

— Stoj! — je mahnil stric z roko. — Niso barabice, umpač dobri fantje in kar zadeva predzadnje mesto, niso krivi oni, temveč mi iz odpora. Prosil so nas, da bi jim najeli trenerja, mi pa nismo hoteli dati denarja. Zdaj imajo trenerja, prvovrstnega strokovnjaka. Res je, da ga rad čuka, toda videl boš, da to pot naš »Borec« ne bo predzadnji. Klubu ne smem odvzeti niti dinarja. In da boš vedel, sodnika niso oklali z nožem, temveč so ga samo obtokli. Ni sodil pošteno. Pač pa smo, stišti, dali čitainci in knjižnici po 100 tisoč din. Ali ni to malo preveč? Kako bi bilo, če jim odvezamo po 30 tisoč? Kaj meniš?

— Če želiš biti najbolj osovraženi človek v mestu, kar napravi to, — sem rekel zjezeno. — Toda, čakaj, kaj pa tole? Pet milijonov dinarjev ste namenili za ureditev parka. Kaj naj zdaj to pomeni? Pred desetimi leti ste uredili park na rečnem bregu. Kaj vam bo zdaj še ta drugi park.

Stric mi je natil vina, trknila sva in dejal je:

— O tem parku pa v mestu ne zni. To je moja zamisel. Prejšnji predsednik, Ilija po

tmenu, je predlagal, da bi uredili sedanjí park. In, kakor vidiš, imamo sedaj čudovito park. Toda nihče mu ne reče ljudski park, občinski park, temveč Ilijev park. No, vidiš, zdaj bom pa ta park razširil. Sedanjí je na desnem rečnem bregu, jaz bom pa uredil drugega, večjega, na levem bregu.

— Razumem, — sem dejal. — Oni je Ilijev park, ta drugi bo pa tvoj, Stankov park. Stric si je pogladil brke in zmignil z rameni:

— Če ga bo ljudstvo tako imenovalo, mi ne bo nič hudo. Ni prav, da bi jemali v misel samo Ilijo.

Približal sem se stricu, sedel k njemu na otomano in ga objel:

— Poslušaj me, stric, pa se bodo dolgo spominjali tvojega predsednikovanja. Naženi tistega trenerja, ukini dotacijo ekonomiji, omeji hotel na trideset sob, ker še ni prepreno, denar pa — lep denar, ki ga boste prihranili pri tem —

— dajte za povodov in stanovanjsko zidavo. Ze ta park vam je zarasel plevel, ti bi pa rad še enega.

Stric je bil dosti popil, vino je bilo pa močno. To sem videl, ko me je stric boječe uprašal:

— Mar sodiš, da je vodovod važnejši kot park? — Da, striček, — sem ga potrepljal po ramenu. Zgradí ljudstvu vodovod. Napelji vodno s hruba, potem se pa nič ne boj. Še otroci si bodo zapomnili. Hotel vam pa zares ni potreben tako velik. Pri njem lahko prihranite vsaj

petdeset milijonov din. Da, polovico tega denarja za vodovod. Druga polovica bo pa čist prihranek. Park pomeni bolenhanje za pomembnostjo trenerja pa je bedarija. Požen tega pijanca iz mesta.

Medtem ko sem se tlačil: torto in pil vino, sem dolgo prepričeval strica. Prepričeval sem ga še drugi dan, pri zajtrku in kosilu. Po kosilu sem si sposodil od njega denar in se napotil na avtobusno postajo. Moral sem se vrniti v Beograd. Stric me je zamisljen spremljal po mestu. Ob slovesu mi je dejal:

— Zelo si me zbeгал. Morali bi tarčevati, toda ni mi prav, zakaj ne varčuje nihče drug razen nas. Rečem ti, da so v sosednjem mestu zgradili hotel s štirimi nadstropji in zakaj naj bi mi zaostajali za njimi. Oni imajo dva parka, mi pa enega. Tudi to ni prav. Toda ta tvoj vodovod mi od sinoči še ni šel iz glave. Nekaj bom do jutri že preudaril. Pa veste, kako je preudaril moj stric?

Hotel bo imel 50 sob, vodovod bodo gradili na spomlad, park pa bodo uredili na levem rečnem bregu. Razen tega je dobil nogometni klub dotacijo 5 milijonov dinarjev! Fantje si bodo ogradili igrišče in menda bodo najeli še kaktri trenerje. Ker je za vse to potreben denar, so povečali občinske davčine.

Prepričan sem, da bodo volinci omenjali, dokler bodo živeli, ne samo močnega strica Stanka, temveč tudi njegovega »rečnega očeta in pokojnater«.

VSEVOLOD PUDOVKIN

O FILMSKEM DELU

Avtorju se je porodila zamisao za film. Bdiš ali manj splošne predstave o njegovih vsebini in morda celo o vsebini posameznih prizorov se mu v literarni obliki nizajo na papirju. Gradi pripovedno zaporedje razvijajočega se dejanja, označuje nastopajoče osebe, slika odnose med njimi, razpleta te in one zamišljene situacije, dokler jih končno ne pripelje do določene razrešitve.

In tako je nekaj narejeno, nekaj zapisano. To »nekaaj« so doslej imenovali scenarij. K njemu se je priplazil (poudarjam — priplazil) režiser, oborožen z neomejenimi ukazi in oblastjo, pognal takomenovane filmske igralce po bežni, minuto trajajoči vaji — ali pa tudi brez nje — pred snemalca, ki je vrtil ročico filmske kamere, da so zaigrali to ali ono sceno, tisto pač, ki se je nenadoma porodila v njegovi navdahnjenosti domišljiji. O karšnihkoli pripravah, o kakršnihkoli vajah ni bilo niti govora — kolikor je sploh bilo mogoče vaditi tako iz podobna avtorjeva navodila: »Žetve je končana, kmetje počivajo« (dobesedno prepisano iz scenarija novejšega datuma). To pomeni, da navodilo ni bilo jasnejše, kot če bi slikarju lju-

beznivo predlagali, naj nariše »nekaaj prijetnega«.

To »nekaaj«, kar je avtor napisal (in od česar loči resnično

Prizor iz Pudovkinovega filma »Mati« — enega najboljših filmov v zgodovini filmske umetnosti

posneti film pravi prepada), ni scenarij, je le literarna predloga za scenarij.

Vselej se zavedam, da govo-

ri filmsko platno s svojim jezikom in da ima za besede tisoč in tisoč slikovito-kompozicijskih interpretacij.

Pred menoj so veliki grafičnom podobni listi. V določenem zaporedju se na njih vrste prizori, tako, kot se bodo zvrstili tudi na platnu. Vsak ima že natančno določen potek in študijske skice določajo zanj slikovito kompozicijo. Na teh listih je zabeležen tudi nadvse pomemben faktor, ki bo odločal o ritmu filma — čas trajanja prizora, njegova metraž, Beleške o zornih kotih snemanja, številu nastopajočih oseb in osvetljavi, neobhodno potrebne za reden, nemoten potek filmskega dela, v katerem nobena stvar ni postranskega pomena, ampak so vse enako važne, so vpisane na teh listih v posebnih razpredelkih.

Končno se posvetim najbolj pomembni stvari svojega dela. Pred menoj leži nekaj posnetih kosov filmskega traku: goreča hiša; neki človek stoji ob svetilki, strel, človek pada; nismo v diru jezdi oddelek konjenice; skupina ljudi s preplašenimi obrazi; nekdo gleda skozi okno; na poslopju so izobesili zastavo; gruča ljudi je pritekla izza vogala, nasproti jim prihajajo vojaki, takoj stečejo k njim. Kaj je to? Vrsta slik, ki nič ne povedo — in vendar. Razvrstil jih bom v določeno zaporedje, zlepil trak in film bo stekel skozi projekcijski aparat. Prestrašeni ljudje — izvedel so slabe novice. Konjenica jezdi, človek ob svetilki je ubit. Pogled skozi okno pokaže gorečo hišo in skupino ljudi, ki so se ji pridružili vojaki. Zastava zavira. Na filmskem traku je oživel delček revolucije.

Navedel sem ta primer z željo, da pokažem svojo vero v to, da je bistvo filmskega dela,

ustvarjalni moment v nastajanju filma prav ta graditev posameznih prizorov v harmonično, z ritmom prežeto, učinkovito, umetniško filmsko celoto.

To delo, to lepljenje imenujejo montaža. Jaz pa ji pravim rastajanje filma. In v scenariju, sestojem iz točno določenih prizorov, združenih v preciznem, ustvarjalnem iskanju zaporedja, poskušam ustvariti že vnaprej določeno montažo, pri kateri lepljenje filmskega traku pomeni le tehnični postopek za uresničitev že prej skupno določene in ostvarjene zamisli.

ustvarjalni moment v nastajanju filma prav ta graditev posameznih prizorov v harmonično, z ritmom prežeto, učinkovito, umetniško filmsko celoto.

To delo, to lepljenje imenujejo montaža. Jaz pa ji pravim rastajanje filma. In v scenariju, sestojem iz točno določenih prizorov, združenih v preciznem, ustvarjalnem iskanju zaporedja, poskušam ustvariti že vnaprej določeno montažo, pri kateri lepljenje filmskega traku pomeni le tehnični postopek za uresničitev že prej skupno določene in ostvarjene zamisli.

Janez Pirnat: ilustracija v knjigi Mare Samsa »Trst je klical«

Končujem z opozorilom, da je naše delo delo odprti vratih: nimam poklicnih skrivnosti in scenarij, po katerem delam, ni žepna beležnica, iz kakršnih čarajo režiserji dolgočasni publiko zabavo za petnajst kopejk. Drznem si izjaviti, da je film umetnost, da vidim v njem umetnost, ki ne prenese raznih »na slepo srečo« ali »kakorkoli« in zame je in bo najhujše svarilo to, da je ožigosano z ostro besedo: »šušmarstvo«.

25. decembra 1920.

Pravkar izšlo

MARŠALOVE BESEDE

JOSIP BROZ - TITO: BORBA ZA MIR IN MEDNARODNO SODELOVANJE

Cankarjeva založba je izdala sedmo knjigo del Josipa Broza-Tita, njegove govore, intervjuje, izjave in pisma iz leta 1953. Osnovno načelo naše zunanje politike, ki je bilo tudi vodilna misel predsednikovih izjav našim narodom in tujemu tisku, je dala tej knjigi skupen naslov: Borba za mir in mednarodno sodelovanje. Knjiga se začne z maršalovim novoletnim pozdravom jugoslovanskim narodom, prisrčno in govornim v Zvezni ljudski skupščini ob izvolitvi za predsednika republike, potem pa se zvrstijo posamezni Titovi govori in izjave za tisk, ki so spremljali in komentirali osrednje notranje in zunanje politične dogodke v letu 1953. Med njimi najdemo odlomke iz govora na IV. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije »O prihodnjih nalogah Socialistične zveze delovnega ljudstva«, poslovilne besede ob grobu prijatelja in sodelavca Borisa Kidriča, govor na zborovanju v Pazinu ob desetletnici osvoboditve Istre, govor na velikem zborovanju na Okroglici ob 10-letnici osvoboditve Slovenskega Primorja, govor na zborovanju v Splitu ob praznovanju 10-letnice ustanovitve VIII. dalmatinskega korpusa, govor v Rumi ob proslavi 10-letnice ustanovitve vojudinskih brigad, govor ob proslavi 10-letnice ustanovitve južnomoravskih brigad, govor ob proslavi 10-letnice ustanovitve makedonskih brigad v Skoplju, govor na predvolilnem zborovanju v Beogradu, intervju ob 10-letnici II. zasedanja AVNOJ in govor na slavnosti seji Zveznega izvršnega sveta v Jajcu na Dan republike ter intervju, v katerem je Tito govoril o vlogi in značaju JLA. Leto 1953 je bilo bogato jubilejev pomembnih dogodkov iz NOB. Predsednik Tito se je odzval številnim povabilom na proslave in ob teh priložnostih poudarjal pomembnost revolucionarne osvoboditve borbe ter nakazoval smerice našega in svetovnega razvoja. Njegovih besed izpred petih let nismo pozabili, strnjena knjižna oblika pa nam še jasneje kaže njihov veliki zgodovinski in družbeno-politični pomen.

PREDSTAVILA SE JE TRŽAŠKA PISATELJICA

MARA SAMSA: TRST JE KLICAL

Založba tržaškega tiska je te dni izdala zbirko črtic in novel pisateljice Mare Samsa »Trst je klical«. Avtorica, ki je opozarjala nase z objavami v primorskem revialnem in časopisnem tisku ter s svojim uredniškim delom, se je sedaj prvič predstavila v knjižni obliki in omogočila bralcem, da jasneje spoznajo in precejeno njeno literarno delo. Trinajst natisnenih črtic in novel nam ga kaže v prikupni podobi, v kateri bralca ne privlači le zanimiv izbor snovi, temveč tudi velika, avtobiografska neposrednost ter iskrenost pripovedovanja. Znana, v literaturi že večkrat obravnavana podoba Trsta in slovenskega življenja v njem je v pisateljicinem delu pridobila nove barve: žensko mehko in trpkost, ki izvira iz velike občutljivosti za steherno krivico, iz katere nenadoma vzplamteva pogumna odločnost. Kot je znala Mara Samsa za mladostne avtobiografske obravnavane črtice ubrati liričen ton, tako je znala za zanimive zgodbe iz partizanjskih let in tržaške ilegale poiskati zgosten pripovedni, zunanje napet stil. Knjiga je vsekar kvaliteten zanimivost v naši izvirni beletristici. Odlučuje jo tudi zanimiva, okusna oprema z ilustracijami Janeza Pirnata.

POLJSKA ZEMLJA IN NJENI LJUDJE

WL. ST. REYMONT: KMETJE

Skoraj trideset let po izidu prvega prevoda romana poljskega Nobelovega nagrajenca Reymonta »Kmetje« je v zbirki »Svetovni romani« delo ponatisnila Cankarjeva založba v Ljubljani. Morda so širši krogi bralcev na to široko zasnovano epopejo o poljski zemlji in njenih kmetih, vgrajeno v patriarhalni okvir menjave letnih časov, doslej pozabljali. Ob novi izdaji jim roman priporočajo njegove stare lepote: čudoviti opisi narave, slikovito podajanje poljskih narodnih običajev in prodorna karakterizacija mogoče nekoliko izrednih, a v bistvu razumljivih junakov. V novi izdaji je pregledan prvi prevod Jože Glonarja, uvodno besedo pisatelj je napisal Božidar Borko.

Eden od najboljših

Navadno se ljudi, ki so pred davnimi leti izpovedali se danes veljavno resnico in lepoto v besedi, glasbi in podobi, še posebej spominjamo ob njihovih obletnicah. Na sovjetskega filmskega teoretika, režiserja in igralca Vsevoloda Pudovkina nas letos ne spominja le petletnica njegove smrti. Nanj nas je spomnila tudi odličitev bruseljske filmske žirije, ki je s svojim izborom še odličneje utrdila Vsevolodu Pudovkinu, ustvarjalcu filma »Mati«, mesto med najboljšimi, med klasični filmske umetnosti. 117 filmskih zgodovinarjev iz 26 držav je uvrstilo »Mater« na osmo mesto med dvanajstimi najboljšimi filmi v zgodovini sedme umetnosti. Očja žirija, ki je imela nalogo, izbrati en sam, najboljši film, pa je pred to prezahtevno nalogo klonila in izbrala šestorico filmov, je Pudovkina še bolj odlikovala, ko je »Mater« uvrstila med te ožje izbrance.

Ko so sovjetski filmski delavci poletni počastili Pudovkinov spomin ob peti obletnici smrti (30. junij 1953), je revija »Filmska umetnost« med drugim spominskim gradivom prvič objavila Pudovkinov rokopis iz zgodnjih let, prvi filmski teoretični članek poznejšega vodilnega predstavnika sovjetskega filma. Sedemindvajsetletni Pudovkin ga je, verjetno kot osnutek za predavanje, napisal decembra leta 1920. V njem je mlad, na začetku svoje filmske poti — kot učenec V. Gardina v Prvi državni filmski šoli in soustvarjalec kolektivnega filma »Srp in kladivo« izredno jasno in odločno izpovedal svoje nazore o filmu kot umetnosti ter osnovna načela svojega filmskega dela.

Pudovkinove besede danes že zdavnaj niso več nekaj novega, nasprotno, so sama po sebi razumljiva abeceda filmskih delavcev. Toda v letih, ko si je sovjetski film šele iskal izhod iz stihije in pot do samostojnega umetniškega izraza, so bile njegove besede napoved njegovih poznejših uspehov, njegovih filmov »Mati« (1926), »Konec St. Petersburga« (1927), »Dedič Džingis Kana« (1928), »Minin in Požarski« (1939), »General Suvorov« (1940) in drugih.

In tudi danes Pudovkinove besede nimajo le pomena zgodovinske zanimivosti. Se vedno so navodila in opozorila, na katere ne sme pozabiti nihče, ki se ukvarja s filmom.

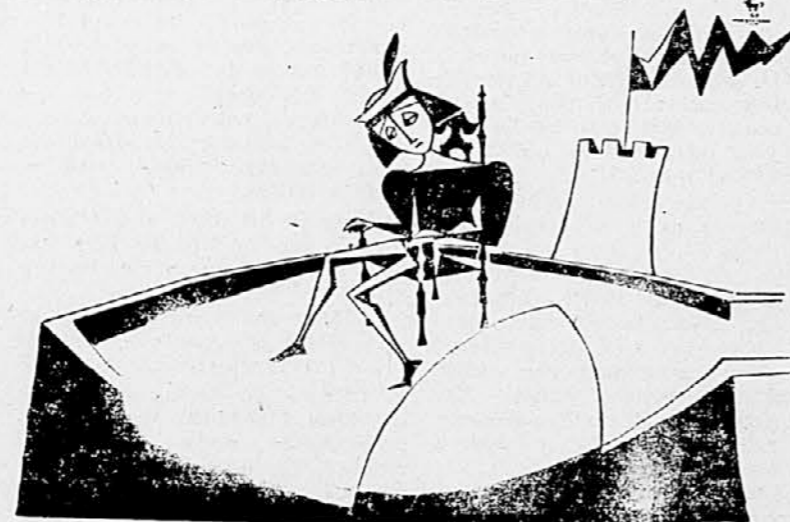
NOVE KOPRODUKCIJE

Združenje filmskih proizvajalcev Jugoslavije je odobrilo scenarij in pogodbo za snemanje koprodukcijskega filma po Tolstojevem romanu »Hadži Murat«. Film bosta pod naslovom »Beli vrag« posnela »Lovčen-film« iz Budve in »Majestic-film« iz Rima. Snemanje bo predvidoma začelo še ta mesec v Opatiju in na Reki. Snemali bodo v kinemaskopski tehniki in v barvah. Film, ki bo posnet z izrazito komercialnimi nameni, verjetno ne bo obranil duha in značilnosti literarne predloge. Jugoslovanski delež v koprodukciji ni posebno velik. Omejuje se na asistentna režije Mila Džukanovića in približno dvajset igralcev v stranskih vlogah. Kot stajisti bodo sodelovali tudi konjeniki JLA. To je že četrta letošnja koprodukcija »Lovčen-filma«.

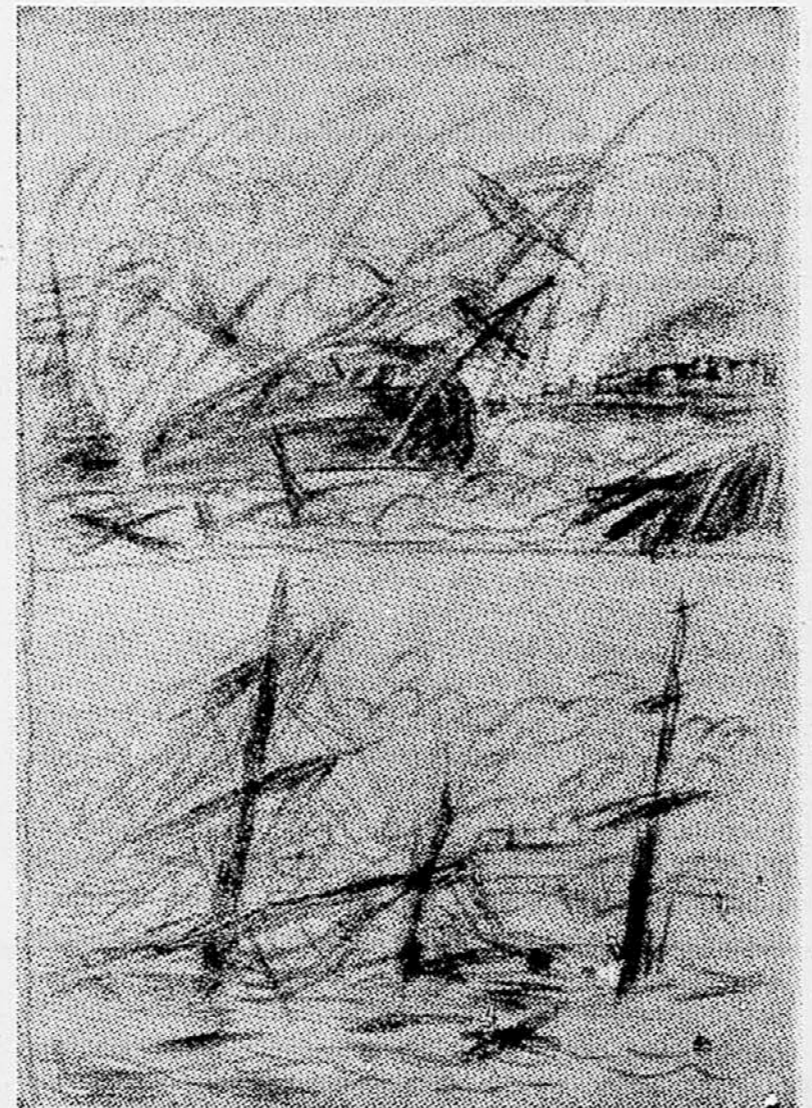
ga posnela »Lovčen-film« in madžarski »Budapest - film-studio«. Mlet je edini mediteranski otok, na katerem žive »bratje« slavnega Kiplingovega Riki-tiki-tavija. Te pogumne uničevalce strupenih kač so na Mljetu naselili domačini — pomorščaki. Seveda bodo imeli v filmu mungo glavno vlogo, z njimi vred pa tudi njihove nasprotnice — kače.

Beograjsko filmsko podjetje »UFUS« se dogovarja s francoskim filmskim producentom Levijem za snemanje filma »Tunek«. Film z zgodbo o odporu francoskih in jugoslovanskih internirancev proti Nemcem v drugi svetovni vojni naj bi posneli v Sloveniji, v okolici Tržiča. Režiser filma bo verjetno John Barry, znan po filmu »Tamango«.

Na otoku Mljetu so končali snemanje koprodukcijskega kinemaskopskega barvnega filma »Otok mungov«, ki sta

V Studiju za risani film v Zagrebu nastajajo nove risanke. Na sliki je prizor iz ene najnovejših, iz »Male vile«.

Za »Admirala Nahimova« je Vsevolod Pudovkin še posebej natančno izdelal skice za prizore pomorskih bitk

TUJI TISK O FILMU »H-8«

Da je hrvatski film produkcije »Jadran-film« iz Zagreba naš najboljši letošnji film, sta soglasno odločili publika in žirija na letošnjem festivalu v Pulju. Kdaj pa si bo ta film lahko ogledala publika izven Arene — pa bo odločila naša distribucija. Med našim čakanjem na film »H-8« pa je svojo sodbo o njem izrekla že inozemska kritika oziroma tisti njegovi predstavniki, ki so se udeležili našega festivala.

Poročevalci so v velikih večini film izredno ugodno ocenili, tako da mu, že preden so ga odkupile tuje distribucije, lahko pripisemo mednarodni uspeh.

Film obravnava zgodbo resnične prometne nesreče na avtomobilski cesti med Zagrebom in Beogradom, ki je terjala osem smrtnih žrtev, povzročilec nesreče pa je ostal neznan. »Filmwoches«, zahodnonemška filmska revija, piše o njem med drugim takole: »Predvsem je to najboljši vzgojni film o prometu, kar jih poznam... Film je poln človeške topline, ki pretresa s svojo enostavno zgodbo, navdušuje s svojo realizacijo... Scenarij je tako vražje dober, da kar verjeti ne moremo, da sta oba avtorja scenarija letnik 1929!... Režiserju Nikolaj Tanhoferju iskreno čestitamo za režijo. Gotovost v karakterizaciji velikega števila igralcev govori o izredno dobrem igralškem vodstvu. Nič manj odličen ni njegov optični talent. Nikola Tanhofer — tudi on šele letnik 1926 (!) spada po tem filmu ne le med najboljšje jugoslovanske režiserje, temveč v prve vrste evropskih režiserjev. Ta film bo gotovo kmalu naše distribucijsko pot v Zahodno Nemčijo...«

Kritik revije »Die Welt« priča o filmu »H-8« v karakterističnih študijah s slavni ameriški filmom »Dvajset porotnikov«. Ameriški tisk pa je zahteval, da film močno dviga ugled jugoslovanske kinematografije. Urednik revije »Cinematone« najprej opozarja francoske gledalce na odkritje, ki da bo zanj v letošnji zimi pomenil jugoslovanski film »Dolina miru«. Svojo oceno o filmu »H-8« pa zaključuje z besedami: »Jutri bomo morali računati z jugoslovansko kinematografijo.«

cesto, ki jo gradijo, so prinesli svet svojih želja in sanj. Tam se odločijo štiri ljubavne zgodbe, tam je mali Emilov sin skoraj žrtev človeških slabosti, tam se zgodi toliko ganljivega, vznemirljivega, toliko veselih, romantičnih in komičnih stvari. Najdeta se lepa, v prvem zakonu razočarana Katarina in potepuh Naklapalo, oba enako željna resničnega doma in ljubezni. Konča se strasna ljubavna avantura med podeželsko trgovko Suzano in mladim, neuravnoteženim lepoticem Lorenzom. Suzana spet najde svoje mesto ob možu Davidu, propadem delavcu, prekupčevalcu, nekdanjem kaznjencu, ki mu cesta vrne zaupanje v življenje in pošteno delo. Lorenzo se poroči z Roso, vdano in zvesto. Mlada zakonca — Bernardo in lepa Angela — se pridružitja graditeljem, da bi lahko upala v srečno bodočnost svojega otroka, nojnega iz tako čistega čustva. V filmsko zgodbo prihajata kot zanimala življenja, njegovega čarodejstva.

De Santis, doktor filozofije, navdušen antiifašist, filmski ustvarjalec, ki ima za vzore Chaplina, Eisensteina, Pudovkina, Claira in Renoirja in ki je ustvaril take filme, kot so bili »Grenki riž«, »Tragični lov«, »Rim ob enajstih«, »Ljudje in volkovi« — De Santis, ki je govoril o malem človeku, o socialnih problemih s tako trmoglavno uporno željo po resnici, je v »Cesti, dolgi leto dni« odšel na pot kompromisov. Z njimi je načel osnovno idejo in tudi izpeljava je večkrat kompromisna. Ta o velika tema, kot je oda delu, pa ne trpi kompromisov. V tem je osnoven vzvod. Zato je film o cesti, ki so jo gradili proletarci leto dni — jeznano kje, neznanu kdaj — oropan največjega resnične prepričljivosti. Zdi se umetno hranjen, skonstruiran, ujet v krog problemov, ki jih ni dosledno izpovedal. Po drugi strani je večkrat monoton, razvlečen.

Res je, da mu ljudje z zanimanjem sledijo. Kljub slabostim, o katerih je bila beseda. Ker je marsikdaj prodoren, ker je narejen z izredno spretno ustvarjalno roko, ki dobro pozna filmske magistrale. Mestoma je atmosfera izrazito uresničena, kot se na filmskem platnu le redkokdaj uresniči, celo pod taktirko vetrikih ustvarjalcev.

Se o kompromisih v izpeljavi filma. So prizori, ki se tako očitno vrnjajo na ljubo slabemu okusu občinstva in prizori, ki se tako očitno vrnjajo na ljubo dinamiki (sicer dolgih izpovednih kadrov), da pri občutljivih gledalcih vzbujajo odpor. Vlogi Suzane in Katarine se nam že kaže obdani s takimi prizori. Odveč je bila teženja, da nam z Lorenzom predstavijo nekega novega jugoslovanskega Jamesa Deana. In tako še marsikaj. Marsikaj, kar so kljub umišljenosti krajev prilepili na Zagoro, ki se ne zdi tako neznan.

Poglavje zase je igra. Igra je v tem filmu izredno dobra. Vrsto naših igralcev lahko mirno postavimo ob stran italijanskim, če ne celo na prva mesta. Poleg Massima Girottija, gosta, ki je zelo zanimivo odigral Naklapalo, izstopajo imena naših: Cordane Miletić (Angele), Hermine Pinić (Agneze, Emilove žene), Berta Sotlarja (Emila, iniciatorja gradnje), Antona Vrdoljaka (Angelečina moža Bernarda), Nikše Stefanijana (David), Ivica Pajerja (Suzaninoga ljubimca) in Milivoje Zivanovića (kot učitelja). Katarina, Suzana in Rosa so odlične gostje Silvana Pampanini, Eleonora Rossi-Drago in Lia Rho Barbieri.

Prizor iz domačega igranega filma »H-8«

Ustanovljen je sklad

ZA IZGRADNJO FAKULTETE ZA AGRONOMIJO, GOZDARSTVO IN VETERINARSTVO

Na pobudo agronomske fakultete v Ljubljani so pred nedavnim ustanovili Sklad za izgradnjo in kompletiranje fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani. Zvečer zadržani hranilnice v Ljubljani bo delo sklada stalno podpiralo. V ta namen je tudi sprožila posebno akcijo, v kateri naj bi s prispevki kmetijske in gospodarske organizacije iz cele Slovenije pripomogle k čimprejšnji ureditvi in dograditvi fakultete.

S svojim agronomskim oddelkom praznuje fakulteta letos

10-letnico, gozdarski in veterinarski oddelki pa sta začela v Ljubljani delovati šele pred nekaj leti. Od ustanovitve dalje se je fakulteta borila s precejšnjimi težavami predvsem zaradi prešibke materialne podlage in se zato tudi ni mogla tako razviti, da bi lahko uspešno opravljala odgovorno nalogo — šolanje kmetijskih, gozdarskih in veterinarskih strokonjakov — in znanstveno organizirala kmetijsko raziskovalno delo. Fakulteta danes nima vseh nujno potrebnih materialnih sredstev, niti primernih učnih prostorov.

laboratorijev, sodobnih učil, instrumentarij in kmetijskih strojev, s katerimi moramo seznaniti slušatelje.

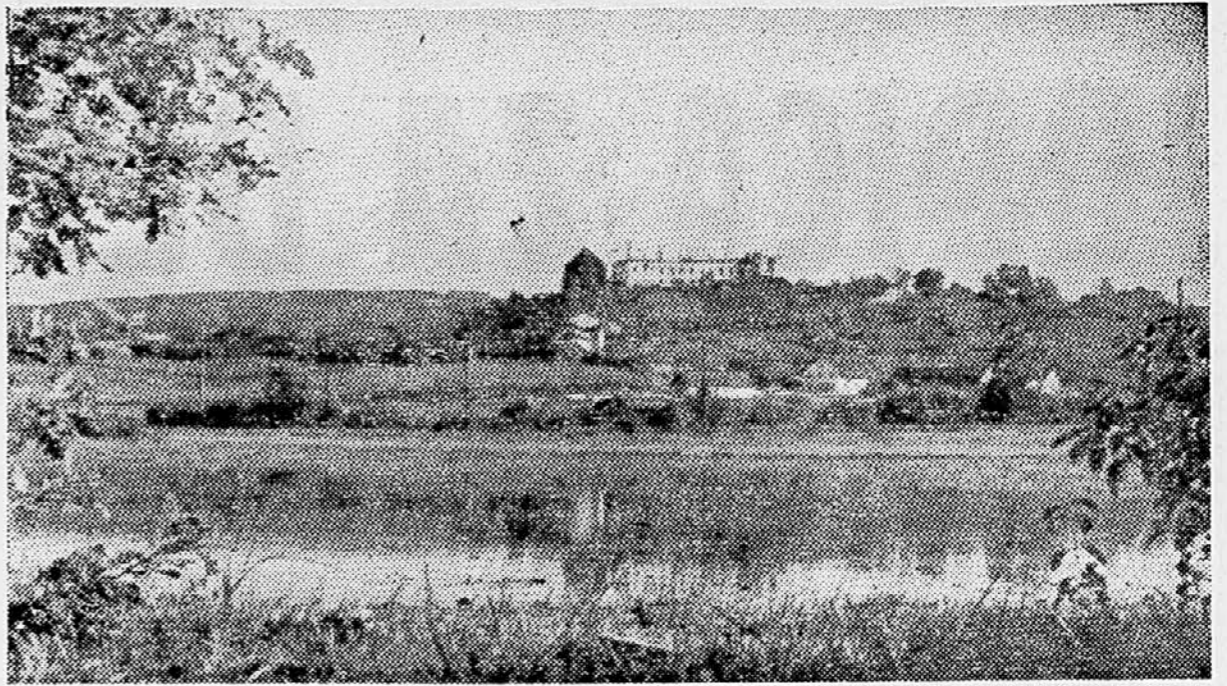
Te težave ovirajo redno delo in prizadevanja fakultete, zato je potreba po investicijah iz leta v leto bolj pereča. Z majhnimi investicijami v okviru univerzitetnega proračuna ni mogoče misliti na zgraditev novih opremljenih z vsemi učnimi in znanstvenimi pripomočki. Ker fakulteta ne more izsolati toliko kadra, kolikor ga kmetijske in združbene organizacije potrebu-

jejo, je fakultetni svet kot družbeni organ upravljanja ustanovil Sklad za izgradnjo fakultete za AGV, ki naj bi zagotovil potrebna materialna sredstva za izpolnitev fakultete. Nameravala AGV je zbrati dotacije darila gospodarskih in družbenih organizacij ter zavodov, kakor tudi volila (zapuščine) zasebnikov. Zlasti bi se morale za rast fakultete živo in dejavno zanimati družbene in kmetijske organizacije s področja kmetijstva in gozdarstva.

Ker imata kmetijstvo in gozdarstvo največje neposredne koristi od uspešne učne in znanstvene dejavnosti AGV fakultete, je pričakovati, da se bodo prav organizacije teh gospodarskih panog najbolj zavzele za uresničitev obnove in moderne preureditve fakultete.

Za popolno izgradnjo vseh treh oddelkov fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo bodo potrebovali okrog 600 milijonov dinarjev. Ker samo s proračunskimi sredstvi tega ne bo mogoče storiti, se je Sklad za izgradnjo fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani s posebnim proglasom obrnil na vse družbene in gospodarske organizacije in na javnost, da ta na črti po svojih sposobnostih materialno podprejo.

Z nekaj že zbranimi sredstvi bodo delo še letno oziroma prihodnje leto temeljito začeli, polnoma končano pa naj bi bilo v letu 1964.

V okolici Trebnjega nastajajo ob dežju številna majhna jezera

POMANJKANJE REŽISERJEV

ovirajo še bolj uspešno delo dramskih sekcij obeh Svobod v Kočevju

Obe Svobodi v Kočevju sta te dni pregledali uspehe in neuspehe v pretekli sezoni. Iz poročil predsednikov posameznih sekcij je bilo razvidno, da sta imeli obe društvi podobne težave. Predvsem je občutno pomanjkanje režiser-

jev. Prav to je krivo, da dramski sekciji nista bili tako uspešni kakor bi lahko bili sicer. Obe Svobodi imata lepo urejene odre. Precej pa bosta morali storiti za vzgojo obiskovalcev, kajti na predstavah ni najboljši obisk. V prihodnje naj bi študirali predvsem taka dela ki so preprostem delovnemu človeku lahko razumljiva.

Dramski sekciji pri obeh Svobodah imata tudi svoje posebne knjižnice, večinoma s strokovno literaturo in lutkovnih iger, medtem ko pri »Svobodi« Kočevje-mesto takih predstav še ni bilo. Pri rudniški »Svobodi« ima tečajev kinematografska sekcija, ki ni najbolje izbirala firme, zaradi česar je začelo padati število obiskovalcev kinematografskih predstav. Na občnem zboru so zato sklenili, da je treba to sekcijo reorganizirati ali pa ukiniti.

Na obeh zborih so sprejeli določila podobne sklepe. Tako so sklenili, da je treba ustanoviti glasbeno solo. Pri obeh društvih bo treba ustanoviti tudi pevsko zbor. Nadalje je potrebna v prihodnje boljše medsebojna povezava obeh društev in boljše sodelovanje z množičnimi organizacijami. Tudi pošolskemu izobraževanju bo treba posvetiti večjo pozornost. Rudniška »Svobo-

da« si je izbrala to za svojo poglavito nalogo. Vsekakor je za sklep vreden pohvale. Člani te »Svobode« so predvsem delavci, zato je vsekakor prav, da se poveča skrb za njihovo izobraževanje.

Izobraževalni sekciji obeh Svobod sta v minulih sezonah priredili več predavanj v okviru Ljudske univerze, pa tudi izven nje, vendar so bila ta predavanja predvsem pri »Svobodi« Kočevje-rudnik zelo slabo obiskana (razen predavanja o raku). To kaže, da bo treba v prihodnje snov za predavanja skrbno izbirati.

Kočevska reka

Ljubitelji avto-moto športa v Kočevske Reke in bližnje okolice so te dni ustanovili avtomoto sekcijo. Le-ta šteje že nad 50 članov in je začela delati takoj po ustanovitvi. Trenutno deluje sekcija v okviru »Svobode«, pozneje pa se bo osamosvojila. Med drugim nameravajo prirediti več tečajev. Ker je v tem kraju državno posestvo »Snežnik«, pri katerem je zaposlenih več mladih traktoristov, bodo pozneje priredili tudi tečaj o kmetijskem strojništvu. (or)

Lečni potok

Predvsem v poletnih in zimskih mesecih imajo v nekaterih vaseh v okolici Loškega potoka precej težav zaradi preskrbe z vodo. Prav tako so začeli že pred leti graditi vodovod z začetjem pri Travniku. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev se dela nekoliko zastala. Letošnje jesen pa so začeli prebivalci v nekaterih vasi nadaljevati graditev vodovoda, ki bo verjetno kmalu dograjen. Nekateri vasi že imajo vodovodno napeljavo. (or)

Ljubljanski trg v soboto (Foto: Selhaus)

Tržni pregled

V soboto so zasebni prodajalci pripeljali na trg velike količine jabolk, zaklane perutnine in zelenjave. Detaljistična trgovska podjetja so bila zadovoljivo založena z vsem blagom. Od kmetijskih zadržev sta bili na trgu le KZ Svečina pri Mariboru in KZ Dolško.

Riharnica je bila izredno slabo založena, saj je prodajala le sardelice po 70 din, prekajene ribe po 300 din in slane ribe 280 din.

Najvišje dovoljene cene za soboto so bile: krompir 12 din (v sredo 14 din), zelje 14 din, kislo zelje 46 din, endivija 44 din, cvetača 45 din, čebula 56 din, česen 170 din, orehova jedra 500 din, jabolka 20 in 22 din, grozdje 56 in 110 din, bruske 55 din in jajca po 22 din.

Trgovska podjetja »Češnja«, »Nas vrt«, »Povrtina« in »Marelica« so postavila cene, ki so se v bistvu ujemale z zgoraj navedenimi, saj so prodajala grozdje po 56 in 110 din, »Češnja« po 60 in 120 din, jabolka po 20 do 32 dinarjev, bruske po 36, 41 in 54 din, kostanj po 30 do 40 din, maroni po 70 din, solato po 44 din in krompir po 12 din za kilogram. Bazen tega so imela jajca po 22 dinarjev, suhe slive po 160 din, suhe bruske po 150 din, suhe fige po 160-172 din, rozice po 200 dinarjev in cele orehe po 140 din kilogram.

KZ Dolško je imela jabolka po 25 dinarjev in krompir po 10 din; KZ Svečina pri Mariboru je prodajala tri vrste jabolk po 30, 32 in 40 din kilogram. Pri zasebnih prodajalcih je bila solata po 45 din, krompir po 12 do 14 din, zelje po 14 din, kislo zelje po 46 din, kisla repa po 34 din in korenje po 40 din kilogram. Prodajali so jabolka zelo različnih kakovosti po 20-35 din kilo, zelje po 14 din, kisla repa po 34 din in korenje po 40 din kilo. Orehova jedra po približno 450 din, zaklane in očiščeno perutnino po 450-500 din kilogram in žabje krake po 8 din kilo.

Cene mlečnih izdelkov so bile pri družbenem in zasebnem sektorju skoraj enake. Surovo maslo je stalo 580-600 din, smetana 300 do 320 din in skuta 80-160 din. Od gob je bilo v soboto največ sivi, ki so stale zjutraj 80-100 dinarjev, okoli enajste ure pa le 40 din liter.

Prazna lupina in jajce

V petek dopoldne je gospodinja J. B. kupila pri stolnici trgovske podjetja »Nas vrt« blizu Vode nikovega spomenika pet jajc. Ko je odšla v poldnevna pripravljala kosilo je presenečena ugotovila, da so štiri dobra, peto pa je bilo lupinano. Na lupini, ki jo je J. B. prinesla pokazati v uradno, se je dobro videla luknjica. Tako jo zna napraviti le izkušen strokovnjak za pitje surovih jajc.

Prizadeta gospodinja je šla nato v soboto zjutraj v prodajalnicu, ki pa je odločno zankala vsako možnost, da bi lahko pri njej kupila tako jajce.

Vsekakor drži, da eno lupinano jajce ne bo ustvarilo primarnih težav, vendar je priročno, če pri J. B. vendar za kljub temu ni vseeno, kakšno blago je na prodaj na ljubljanskem živilskem trgu. Navsezadnje ni je res, tudi da ni prav, če mora gospodinja na trgu odstopiti vsako stvar, ki jo namerava kupiti. Možnosti sta dve: ali sneti napis »Ne odstopaj« ali pa se odločiti za dobro blago. Druga možnost je, da v vsak način privlači za potrošnika.

Kupčija s stanovanjsko stisko

Stanovanjsko stisko povečujejo nezadostno izkoriščena stanovanja — Podnajemnik — »zlata jama« — Rešitev podnajemniškega problema v samskih domovih

Število prebivalcev po naših mestih in industrijskih središčih neprestano raste, hkrati pa seveda raste tudi potreba po novih stanovanjih. Zato je razumljivo, da čaka na stanovanjskih upravah vedno nekaj tisoč prošenj za dodelitev stanovanja.

• KJE JE VZROK?

Kljub prioritetni listi niso redki primeri, da nekateri prosilci čakajo na dodelitev stanovanja že sedem in celo več let, medtem ko dobe drugi prosilci stanovanje že v nekaj mesecih. Včasih se celo zgodi, da dolgoletni prosilec po naključju odkrije izpraznjeno stanovanje in v dobri veri na to opozori stanovanjsko upravo — sam pa stanovanja ne dobi. (Tako je do nedavnega osem let čakal na stanovanje mlajši zakonski par z dvema otrokoma, ki je kljub temu, da je v teh dolgih letih odkril nekaj nezasedenih stanovanj živel v majhni temni in vlažni čumnatu v Ornučah pri Ljubljani. Če mu ne bi pomagalo srečno naključje bi bil še sedaj brez stanovanja. Toda nekje so potrebovali hišnika in zato nudili stanovanje. Pustil je svoj poklic in postal hišnik.)

Koristniki stanovanj se navadno vedno znajdejo. Posebno pred izletitvijo se često dogovore s pečelnimi prosilci in jim za »malenkostno vsoto« prepustijo svoje komfortno stanovanje. Zadnji čas so v modi le še več-

je nagrade, saj se za manj kot 50.000 dinarjev prepustijo stanovanje res ne spleča. In če je to stanovanje še moderno ali celo v središču mesta, tedaj pridejo le redki srečnejši v posev.

Ze samo to dokazuje, da je nagel porast prebivalstva le eden izmed vzrokov, ki povečujejo stanovanjsko stisko, medtem ko povzročajo take in podobne samovoljne velike skode prosilcev in skupnosti. Ta iznajdljivost koristnikov stanovanj in dragih stanovanj prav gotovo tudi veliko prispevata k skorajda nezmanjšani stanovanjski stiski.

• DVOJE NERAZUMLJIVIH NASPROTIJ

Zal še vedno niso izjeme tiste štiri ali celo veččlanske družine, ki stanujejo ali, bolje rečeno, so stisnjene v majhni kletni ali podstrešni sobi, medtem ko je sedaj že vedno več manjših družin, ki razpolagajo z modernimi, večsobnimi stanovanji.

Zato se tudi nihče ne čudi če poskušajo najemniki svoja nepopolno zasedena stanovanja uporabiti čim bolj koristno. Še vedno se najdejo ljudje, ki so pripravljeni plačati za skromno bivališče celo 6000 ali 8000 din mesečno. Neredki so tudi tisti, ki temu »majhnemu« mesečnemu znesku dodajo še primerno nagrado. Tako lahko kupčija s sobami v miru cvete v Ljublja-

ni in drugje po Sloveniji. Mirno lahko trdimo, da tudi med Ljubljancem niso redki ljudje, ki s svojim opremljenim, toda nepopolno zasedenim stanovanjem zaslužijo tudi po deset tisoč dinarjev mesečno. Najsprenejši pa so prav gotovo tisti, ki so vsočiste, oddajajo tudi po 5 ali celo več postelj in to samo po dva do tri tisoč dinarjev. Postelja je prav gotovo tako že v nekaj mesecih plačana. Na ta način samj lahko stanujejo zastajni, razen tega pa si za najemnikov denar lahko izboljšajo svoj osebni standard.

• MAJHNO OLEDALO CLOVEČNOSTI

Clovska iznajdljivost je različna. To se jasno kaže tudi pri tej kupčiji s stanovanjsko stisko. Vsa po svoje... V stavbi na Titovi cesti v Ljubljani je imela neka gospa pred kratkim prosto lepo opremljeno sobo. Potiho je izrekla željo da bi jo oddala »go-

Napori za izboljšanje preskrbe v Hrastniku

V Hrastniku preskrba s kmetijskimi pridelki, kakor smo ugotovili že v anketi, ni zadovoljiva. Občinski ljudski odbor se je tega, ko je razpravljal o ukrepih proti podražitvi živiljenjsko važnih predmetov, dobro zavedal, zato je zagotovil najprej intervencijo družbenega sektorja na obeh tržnicah. V Zg. Hrastniku je organiziralo prodajo kmečkih pridelkov trgovsko podjetje »Postrežba«, medtem ko je podjetje »Preskrba« odprla trgovino s kmetijskimi pridelki v spodnjem delu Hrastnika. Intervencijske cene služijo tudi za orientacijo pri določanju cen pridelkov, ki jih prinese na trg kmetje.

Občinski ljudski odbor je storil tudi vse potrebno, da bi preprečil prodajo sadja, povrtnine in zelenjave po domovih potrošnikov, kar onemogoča nadzorstvo nad cenami. Nadalje je tudi postril nadzorstvo nad prodajalci, ki so dajali sadje in zelenjavo na up. To so

namreč izkoriščali, zahtevajoč višjo ceno, kot je bila običajna pri prodaji proti takojšnjemu plačilu. Trgovski podjetji »Postrežba« in »Preskrba« sta se sporazumeli, da bosta skupaj nabavljali ozirom, kar bo omogočilo pocenitev prevoznih in ostalih stroškov. Ta sporazum pa je bil nujen tudi zato, ker imata kamion na razpolago samo trgovski podjetji »Postrežba«, ki pa ga ni polno izkoriščala. Značilno je tudi to, da občinski ljudski odbor v svojih naporih za ureditev preskrbe prebivalstva in preprečitev sploš-

ne podražitve resno računa tudi na sodelovanje potrošnikov. O tem priča dejstvo, da jih je o vseh storjenih ukrepih, o cenah in podobnem sprotil obveščal. Na seje sveta za blagovni promet prihajajo tudi zastopniki svetov potrošnikov, ki dajejo svoje predloge, opozarjajo na učinke storjenih ukrepov, pripravljajo nepravilnosti in podobno. Na nekatere seje sveta so bili vabljeni tudi upravniki in poslovodje trgovin, gostišč in obrtnih delavnic, ki so tudi samj ugotovili, da ni nobenih osnov za podražitev katerikoli predmetov.

Od blizu in daleč

Senovo

Osnovne organizacije Zveze komunistov uspešno študirajo kongresno gradivo, povrh pa so vsak mesec še osrednja predavanja za vse komuniste in ostale delovne ljudi. Prvo zelo uspešno predavanje je imel član predsedstva Glavnega odbora SZDL Franc Kimovec-Ziga.

Dolenjske Toplice

Graditev športnega bazena v Dolenjskih Toplicah vidno napreduje. Sedaj gradijo že slatičnice in polagajo cev za dotok termalne vode, medtem ko so odtočne cevi že položene. Okolice bazena pa bodo začeli tlakovati že v zgodnji pomladi, saj je tudi za to že vse pripravljeno.

Radgona

Poverjeniki Prešernove družbe in prevetni delavci so se te dni pogovorili o nalogah poverjen-

kov, o vsebini knjig in o razširitvi mreže poverjenikov v občini. Sestanka se je udeležil tudi tajnik glavnega odbora Prešernove družbe. Med drugim so sklenili, da bodo izpolnili in izboljšali delo občinskega odbora Prešernove družbe, pregledali dosežanje delo in v prihodnje bolj sistematično zbirali naročnike. Stremeli bodo za tem, da bi pridobili v občini čimveč podpornih in drugih članov.

Slov. Konjice

V okviru kluba ljudskih odbornikov so člani obeh zborov konjske občine razpravljali te dni o tekočih gospodarskih nalogah. Najbolj živahna je bila razprava o perspektivnem načrtu gospodarskega razvoja. Predlagali so marsikaj koristnega. Ker so tako odborniki celotno problematiko občine že precej dobro proučili, jim bo mnogo lažje pri sprejemanju perspektivnem načrtu gospodarskega razvoja. Predlagali so marsikaj koristnega. Ker so tako odborniki celotno problematiko občine že precej dobro proučili, jim bo mnogo lažje pri sprejemanju perspektivnega načrta na eni izmed prihodnjih sej ljudskega odbora.

Vodstva političnih organizacij so pred kratkim sklicala posvetovanje direktorjev gospodarskih organizacij v občini. Seznanili so se z nekaterimi problemi in podjetjih ter izmenjali medsebojne izkušnje. L. V.

Novo zgradbe gradijo

Gradbeno podjetje Ptuj dograjuje trenutno moderno šolsko poslopje na Kogu, 16-stanovanjski blok v Ormožu in 24-stanovanjski blok v Ptuj. Razen tega so zaključili adaptacijo tiskarne ter zgradili 24-stanovanjski blok v Gregorčevem drevoredu.

Podjetje ima težave zaradi pomanjkanja kvalificirane de-

lovnih sil in zaradi nezadostne kapacitete obrtnih obratov. Transportna sredstva podjetja so dotrajana in potrebna hitre nadomestitve. V okviru finančnih možnosti skrbijo tudi za izpolnjevanje mehanizacije. Nabavili so etažna dvigala in nekatere druge naprave. Investitorji neredno plačujejo svoje obveznosti naprav podjetju in so mesečno v zaostanku od 20 do 25 milijonov dinarjev.

M. K.

šla na račun neke druge družine z majhnimi otroki, ki živi nekje na podstrehi ali v kleti.

• VSAK PO SVOJE...

Teh primerov je povsod dovolj, menda ni več ceste ali ulice v našem mestu, kjer ne bi našli vsaj enega trgovca s stanovanjsko stisko. Skromnejši se znajdejo tako, da oddajajo sobe mladim dekletom z dežele, ki jim za skromno prenočišče radi delajo od zore do mraka. Med njimi prav gotovo ne manjka tudi takih, kot je nek najemnik, ki je naselil v eno sobo dekle z dežele in študenta (Brezplačno delo in denar) Tako živijo v sobi, ki meri 16m²: dva najemnikova otroka, dekle z dežele in študent.

Drugi so še pametnejši: tudi v Ljubljani so nekateri sprejemili svoje nezasedene prostore v privatna zabavišča in igralnice. Sicer, kot samj pravijo, le za svoje znance in prijatelje, toda ob denarju se prijateljstvo navadno hitro sklene. Takšna oddaja odvrača sodej prav gotovo najboljše, saj sicer daje nestalne, toda izredno visoke dohodke.

Nezasedene sobe in drugi prostori so torej postali po naših mestih prave zlate jame, saj ljudje, ki tako enostavno trpajo težko prisluženi denar iz svojih soljudi, dobro žive na račun stanovanjske stiske.

Ne smemo pozabiti, da vse dolgoletno prizadevanje še vedno ni rešilo stanovanjske stiske. Toda prav tako ne smemo pozabiti na nove stavbe, ki so v teh letih zrastle. Toda stanovanjanj pa je kot kaže iz leta v leto manj, saj se cena skromni sobici iz leta v leto veča. Mar ni že čas, da bi vsaj nekoliko omejili samopašnost nekaterih najemnikov.

Res je, da se bo z novimi stanovanjskimi predpisi in z dodatno najemino za presežek stanovanjskih prostorov številno nezasedenih sob in kabinetov dokaj zmanjšalo. Toda ali se bo znižala tudi najemnina za skromno sobo? Prav gotovo ne! Kajti najemniki bodo še vedno lahko oddajali šleherno odvisno sobo dvakrat, trikrat dražje kot sami plačajo za celo stanovanje.

Mar res ni še čas, da bi pomislili tudi na podnajemnike? Več bi bilo treba graditi samskih domov. Vsakdo ve, da bu do podnajemnika toliko časa živa zlata jama, dokler ne bodo tudi prišli pod svojo streho — doker pa se to ne bo zgodilo bodo še vedno prepučeni na milost in nemilost, včasih tudi nečloveškemu izkoriščanju. Apeliranje na humanost doslej ni pomagalo, lahko rečemo, niti enemu podnajemniku, ki ima takšnega stanodajalca.

Ivan Kokalj

JOPICA ZA DEČKA

Leba otroška jopica je zelo enostavna, le prednja dva dela sta pletena v vzorcu. Kroj je primeren za male dečke ali deklice. Babične pridne roke ga bodo zaradi enostavnega kroja rade napletle svojim vnukičkom.

Ce imaš volno, katere 20 pentelj meri 7,5 cm, nasnuj za zadnji del 85 pentelj in pletaj za rob eno levo, eno desno 5 centimetrov, nato dodaj takoj v eni vrsti porazgubljeno 6 pentelj in pletaj dalje v vzorcu desno tja in levo nazaj do višine 19 centimetrov merjeno od nasnutka. Sedaj snemaj za rokavni izrez na obeh straneh v začetku vsake vrste po 3, 2 pentelje. Sedaj pletaj dalje brez snemanja do višine 32 centimetrov, merjeno od osnutka. Tu začneš s snemanjem za rokavni izrez in snemaj na obeh straneh v začetku vrste, in sicer petkrat po šest pentelj, ostanek 30 pentelj snemi v eni vrsti.

Za desni prednji del nasnuj 48 pentelj in pletaj rob ena levo ena desno pet centimetrov, nato dodaj v eni vrsti porazgubljeno tri pentelje. Sedaj pletaj dalje v opisanem vzorcu.

Opis vzorca:
Prva vrsta: same leve pentelje.
Druga vrsta: same desne pentelje.
Tretja vrsta: same desne pentelje.
Četrta vrsta: same leve pentelje.
Peta vrsta: enaka prvi.
Šesta vrsta: enaka drugi.
Sedma vrsta: enaka tretji.
Osmi vrsta: je tisto četrti.
Deveta vrsta: ena levo eno desno.
Deseta vrsta: ena desno eno levo.
Enajsta vrsta: sama desna.
Dvanajsta vrsta: same leve.
Trinajsta vrsta: same desne.
Od tu vzorec ponavlja.

V opisanem vzorcu pletaj do višine 19 centimetrov, merjeno od nasnutka, nato snemaj na levi strani za rokavni izrez. Snemaj takole: najprej 3, 2 in 3-krat po eno penteljo v začetku vsake vrste. Nato pletaj dalje brez snemanja do višine 27 cm.

merjeno od nasnutka. Začneš snemati na desni strani za vratni izrez, snemaj v začetku vrste takole: najprej 4, 3, 2-krat po 2 in 4-krat po 1 penteljo. Pri višini 32 centimetrov snemaj na levi strani za ramo. Snemaj 4-krat 6 in 1-krat 4 pentelje.

Levi prednji del pletaj prav tako, le v nasprotni smeri. Za rokav nasnuj 60 pentelj in pletaj 4 centimetre visoko eno levo eno desno in mehko snemi. Vse dele lepo polikaj razen ovrtnika in obrobe za gumba. Posamezne dele zašij skupaj: prišij na prednje dele obrobo za gumba do srede obroba za gumbnice. Nato prišij še gumbice.

Zdravnik svetuje

MATI SPRASUJE: V letošnjem letu je bil eden izmed vaših otrok opisan od čebel. Čeprav ste zasideli samo troje žel, je vendar potekalo vse precej dramatično: Kmalu po pikih je otrok bruhal, postal je ves bled in poten, poleg bolečin na opiknem mestu, ki je močno zateklo, je čutil tudi veliko splošno slabost. Iste izkušnje ste imeli tudi, kadar so bili od čebel opikani drugi vaši otroci. Čudno se vam zdi, da nekateri otroci preneso čebelni pik brez kakršnih koli neugodnih posledic, ko ste slišali celo, da zaradi čebelnih pikov lahko nastopi tudi smrt. Zato prosite za pojasnilo, zakaj vaši otroci tako hudo reagirajo na pik in če je res mogoče, da kdo zaradi čebelnih pikov tudi umre.

Reakcija na čebelni pik je odvisna od individualne konstitucije, t. j. od osebnega telesnega ustroja ali, če hojite povedano, od prirojenih telesnih in duševnih lastnosti nekake bitja in pa od vsakokratne dispozicije, t. j. od vsakega sprejemljivosti za kakšno bolezen ali za kak zadrževalni učinek

na obeh straneh v začetku vrste sledeče: najprej 3, 10-krat 2, 3, 4 in 6 pentelj.

Za obrobo za gumbnice nasnuj 105 pentelj in pletaj 2,5 centimetra eno levo eno desno. Za gumbnice pletaj čez tri pentelje najprej 6 pentelj od začetka, druge pa po 19 pentelj narazen.

Za ovrtnik nasnuj 60 pentelj in pletaj 4 centimetre visoko eno levo eno desno in mehko snemi. Vse dele lepo polikaj razen ovrtnika in obrobe za gumba. Posamezne dele zašij skupaj: prišij na prednje dele obrobo za gumba do srede obroba za gumbnice. Nato prišij še gumbice.

Martina

tuje sile na organizem. Hitrost in pa jakost reakcije je seveda tudi odvisna od mesta, kje je kdo bil opikani. Tu pa tam se je slišalo tudi brati, da je človek umrl zaradi pikov čebel, vendar to ni bilo preverjeno. Vsekakor pa ima pik v ustni duplinji za neposredno posledico oteklino v glasilnik, ki lahko, če ni takojšnje zdravniške pomoči, povzroči smrt zaradi zadušitve.

Kar se tiče zdravljenja, je potrebno takoj odstraniti želo. Opično mesto pa je treba poraziti z amoniakom, v primeru resnejših težav so potrebna poživiljajoča sredstva za srce, bodisi v obliki močne črne kave ali pa tablet oztrona injekcij za srce.

IZSLA JE

8-9 številka »Sodobnega gospodinjstva« pri Centralnem zavodu za napredok gospodinjstva. Precej prostora je tokrat posvečenega nedavni revialni razstavi v Zagrebu »Družina in gospodinjstvo 1958«. Tu podrobno obravnava posamezne dele te razstave, kar je vse nazorno prikazano tudi s številnimi fotografijami.

V rubriki »Tehnika in gospodinjstvo« lahko nadalje preberemo sestavek o elementih mehničnega pranja — o sušilnih napravah, ki so lahko preprosteje, ali pa so to bobnati sušilni stroji.

Ing. Anita Sebašer je napisala, posebno za gospodinjstvo zanimiv prispevek o porabi električne energije v gospodinjstvu. Tako znaša n. pr. poraba električne energije v povprečnem gospodinjstvu samo za luč ca 100 kilovatih ur letno, za luč in majhne aparate 300 do 400 kilovatih ur letno, za luč, male aparate, štedilnik in električni grelec pa ca 3000 do 4000 kilovatih ur letno. Zarnice porabijo prav malo električne toka, medtem ko jo mnogo porabijo toplinski aparati. Zato je potrebno varčevanje z električno predvsem pri teh, posebno pri pečeh in štedilnikih.

Tokrat bomo prebrali krajši sestavek o predsobi in njeni opremi, kar nam nazorno kaže tudi več slik in skic.

Vse tiste gospodinjke, ki jim dela mnogo preglativc stalno in drago čiščenje parketa se bodo razveselile novice, da lahko kupimo v naših trgovinah lak »Ideal« izdelke tovarne Helios, ki nam bo prihranili naporno drgnjenje parketa ali poda v kuhinji.

V rubriki »Naša obleka« zveemo vzroke kvarjenja našega perila. Marsikatera mamica bo z veseljem prebrala napotke za prahano šolskega otroka, ki se jim pridružuje tudi jedilnik za 7-8 letnega otroka, podrobno pa je obrazložena še hranilna vrednost posameznih živil. Prav tako je jedilnik tudi za otroka, starega 11 do 14 let. Vsem, ki radi jejo slačola, pa je ing. Jože Slajmer v obširnem sestavku pojasnil, kaj je slačola, kako ga pripravljajo in nazadnje tudi, da ni preveč koristen za naše zdravje.

Ob koncu pa nam »Sodobno gospodinjstvo« postreže z recepti za pestrejšje jedilnike, navodilji za pletenje jopic in topic čepice, posebno primerne za smučarke in z delom na vrtu v jesenskem času.

Tako je tudi v številki »Sodobnega gospodinjstva« pestra in zanimiva.

Kadar je v hiši bolezen

Jesen in zima sta tudi čas, ko so prehlad, kašelj, angina in druge podobne bolezni skoraj v vsaki hiši gostje. Če sami spoznamo bolezen in je ta šele na svojem začetku, tedaj se prav lahko zatečemo tudi k domačim zdravilom, ki pogosto uspešno pomagajo. Kdor ima angino, naj grgr mešanico iz žlice vinskega kisa, žlice medu in žlice bezgovega čaja. Vse to zavreš in grgráš. Najbolje, da to storiš večkrat in v tem primeru skuhaš te mešanice več.

Pozimi, ko kurimo peči, se tudi večkrat opečemo, posebno otroški zdravniki vedo povedati, da se zatekajo k njim po pomoči matere z opečenimi otroki. Seveda če so opekline hude, ne odlašajmo in pojdimo nemudoma k zdravniku, manjše opekline pa pozdravimo sami s tem, da namažemo opečeno mesto z beljakom ali polagamo obkladke s kislim željcem. To je tudi izvrstno sredstvo zoper zaprtje, če ga nekaj pojemo na teče, pomešanega z jedljinim oljem.

Zoper angino so prav dobri tudi obkladki iz grškega sena ali grške detelje. To je rumeno, dišeča moka, ki jo skuhamo v močnik, na debelo namažemo z njo platnen ovitek in polagamo na boleče mesto.

Kašelj je posebno nadležna bolezen, ki nam ne da miru niti ponoči. Naberimo veliko špičastega tropota na desetnico vse količine tropota vzameš cikorijsko, rman in regrat. Vse skupaj očisti, operi, potolci in prav na drobno zreži in dai v lončeno posodo. Na to vlij toliko vode da rastline pokrije. Pusti, naj vse stoji čez noč. Naslednji dan prevri, ohladi in pretlači, nato dai na vsak liter soka pol kilograma kamni sladkorja. Potem kuhaj sok s sladkorjem zelo počasi da se povre za štiri prste. Sok spravi v čiste steklenice in vzemi večkrat na dan po eno žlico.

Tudi vinska rutica je koristna, a malo znana zdravilna rastlina. Pomaga zoper krvni pritisk, če se komu vrtil v glavo.

vi ali če je glava težka. Pomaga tudi pri nadihu, premočnem utripanju srca. Dobro je, če imamo vinskih rutico namočeno v dobrem domačem žganju ali spiritu ter jo jemljemo po kapljicah na sladkorju.

Tudi žajbelj ali kadulja je izvrstno sredstvo zoper kašelj. Navadno ga skuhamo v mleku, sladkamo in precedimo. Pijemo še vročega. Zgan sladkor je prav tako izvrstno sredstvo ki nam pomaga, da se čimprej znebimo nadležnega katarja, ki nas tišči v grlu. Lahko ga prevremo z mlekom ali z lipovim čajem. Najbolje da to storimo zvečer, ker se po njem znojimo.

Če imaš slabo prebavo, je dobro popiti na teče škodolico zelinice. — vode, ki jo dobimo pri kisanju zelja. Prav tako je tudi dobra voda od kisle repe, ki jo večkrat ponudimo tudi otrokom.

Okna naj bodo vedno čista

Da si prihranimo pogosto umivanje oken, kar je zlasti pomembno precej neprijetno delo, je dobro, če jih dnevno na hitro zbršemo z mehko krpo ali pa z zvikom časopisnega papirja. Tako odstranimo z majhnimi trudom z okenjskih stekel ves prah in čeprav pada nanje dež, bodo ostala okna čista in lepa. Tudi pred umivanjem oken z vodo, najprej na suho zbršimo s časopisnim papirjem ves prah z oken. Hitro jih nato umijemo, če jih zdrgnemo z mlačno vodo namočenim zvikom papirja, nato pa jih do suhega zdrgnemo z mehko lenovo koščico, če te nimamo, pa zopet s časopisnim papirjem. Tako si prihranimo tudi pranje umazanih krp. Namesto špirita dodamo vodi za umivanje malo pivlila kar da steklu lep lesk.

Od apna umazana in oškropljena okna očistimo, če okna obrišemo z zvikom časopisnega papirja ali pa mehko krpo namočeno v petroleju. Duh po petroleju se bo kmalu izgubil, ima pa to prednost, da se takih oken ogibajo muhe, kar je sicer bolj važno za poletne mesece.

Ne čistimo oken, kadar sije sonce nanje. Steklo izgubi lesk in postane motno.

Da se okna ne orose, bomo kapljico glicerina z mehko volneno krpo skrbno premazala preko celega stekla in lopo drgnile.

Če hočemo kakšno okno za nekaj časa napraviti neopozorno, tedaj ga namažemo z mešanico belega pivla in kuhinjske soli. Polno net kuhinjske soli mešamo z kozarcem niva in namažemo na steklu. Tak premaz z lahko odstranimo, če steklo umijemo s toplo vodo.

Vlaganje

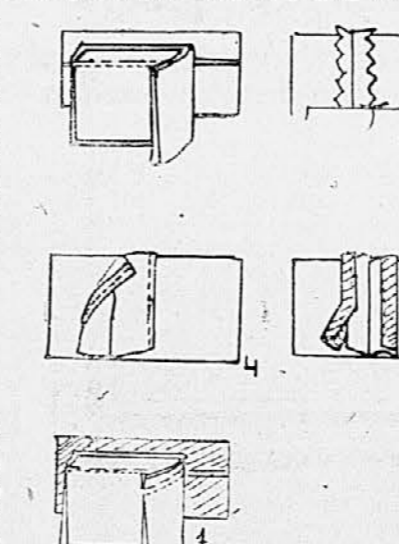
Sipkovo vino: Za to je najboljši premrzjen, nekoliko zmešan šipek. Očistimo in preberemo en liter in pol šipka in ga damo v večjo steklenico za vlaganje. Prekuhamo 2 litra vode z enim kilogramom sladkorja in ohlajenega vlijemo na šipek. Steklenico prevežemo z gostejšim blagom ali pergamentnim ali celofan papirjem, ki pa ga parkar na vrhu prebodemo in pustimo v kuhinji 2 do 3 mesece, da se kvasi. Ko popadejo šipki na dno in je tekočina na njih jasna in čista, odlijemo vino previdno v manjše steklenice. Zamašimo jih z zamaškli, ki smo jih prekuhale v vreli vodi. Steklenice hranimo v hladnem prostoru. Sipkovo vino je okusno in zdravo.

BRINJEV LIKER: Lepe debele, zrele brinjeve jagode zmečkaj in poliješ z dobrim žganjem. Na četrt litra jagod, vzamemo 1 in 3/4 litra žganja. Steklenico dobro zamašimo in če bi bilo možno jo postavimo na sonce, sicer pa na primerno temperiran prostor. Steklenico večkrat pretresemo, da se vse dobro premeša. Po 14 do 20 dneh mešanico precedimo in dodamo v 1/4 l vode kuhan sladkor (pol do 3/4 kg) in vse skupaj dobro premešamo. Pustimo v steklenici, da se ustali, nato ponovno precedimo in nalijemo v steklenice, katere dobro zamašimo in hranimo na hladnem prostoru. Je izvrsten želodčni liker.

SIVKE V KISU: Mogoče smo kljub izredno dobri letini, zamudili vložiti jurčke. Če se je to zgodilo nadoknadimo to s sivkami. Vložimo jih prav tako kakor jurčke. Zato izberemo le male, zdrave in nepoškodovane sivke in jih dobro operemo v mrzli vodi. Nato jih kuhamo par minut v precej slani vodi in nato stresemo na rešetko, da se odteko. Medtem skuhamo vinske kis, ki ga nekoliko raz-

redčimo z vodo, dodamo muškato orešek, poper, šalotko, lovorov list ali kopro cvet. Pri dodatkih, ki jih dodajamo konzerviranim živilom, se vedno ravnajmo po okusu družine. V vreli kis damo ocedjene gobe in naj samo parkrat vzvalovo, nato jih pustimo ohladiti. Nato vložimo vse skupaj z dišavami v kozarce in jih dobro neprodušno zapremo. Kis mora za prst in pol prekrivati gobe. Po vrhu nalijemo lahko še nekoliko finega olja.

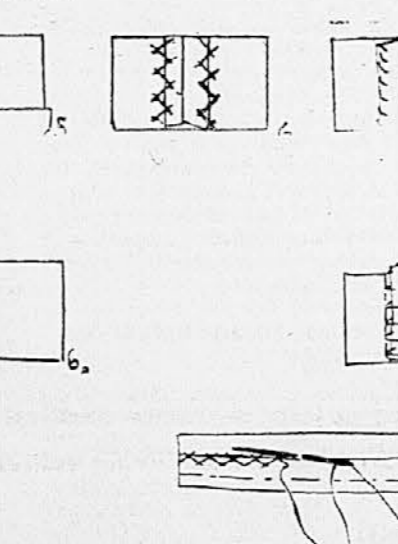
Kako izdelujemo sive? Najobčajnejši način izdelave je zankanje ali ometica. Slika 2-3. Tu pride v poštev pri tankem svilnem ali volninem blagu. Pri pralnem blagu izdelamo šiv na ta način, da blago zaopognemo in prejšimo s strojem ali s prednjim ubodom na roko.

Debelo sukno, prek katerega našijemo podlogo ob sivu, za režemo zobčasto kakor kaže slika. Slika 5. Če pa sukno prekrijemo s podlogo tedaj moramo sive trdnje izdelati. V ta namen obšijemo blago s svilno ustrezne barve, ali s križnim vbodom.

Obлека je žele lepa, če je lepo in prav izdelana. Taka obleka bo zareg obdržala obliko in tudi ne bo nevarnosti, da bi se blago cufalo, da bi šivi popustili. Slika 1. Če imamo opravka s tankim svilnim ali volninem blagom, tedaj bo skoraj nujno, da pod šiv podložimo svilen papir, ta-

Kako izdelujemo sive? Najobčajnejši način izdelave je zankanje ali ometica. Slika 2-3. Tu pride v poštev pri tankem svilnem ali volninem blagu. Pri pralnem blagu izdelamo šiv na ta način, da blago zaopognemo in prejšimo s strojem ali s prednjim ubodom na roko.

svilo na ta način kakor kaže slika 6. Za spodnje robove je važno zlasti, da niso preozki. Najlepši rob bo, če je širok 4-6 cm. Seveda mora biti enakomerno odrezan in zapogjen in šivan z enako dolgimi in rahlimi vbodi. Za šivanje spodnjega roba vzemimo raje svilno kakor sukaneč, ker je bolj prožna in se lažje vleče v blago.

JEDILNIKI

KOSILO: Krompirjeva juha, polenta, sive v omaki, jabolčni kompot. Sive v omaki. Gobe sive osnažimo in sesekljamo. Na razbeljeni masti izprazimo drobno rezano čebulo, neteršijo in česen. K temu dodamo gobe, jih osolimo in popramo ter dušimo. Ko se sok posuši, potresemo z moko in ko je ta rumena, zalivamo z juho. Čisto zmečkanim gobam dodamo nekaj žlic kisle smetane. Te gobe se dobro podajo k polenti, lahko pa jih tudi serviramo h krompirju v kosih.

VEČERJA: Pijučne palačinke, črna redkev v solati. Napravi testo za palačinke. Nato dobro zreži polovico skuhanih telečjih piščuk, ter zaraneni na masti čebulo, žlico sesekljane peteršilja ter dodaj pripravljena pljuča. Praži jih precej dolgo da zadise, dodaj malo kisle smetane in s tem nadevom namaži pripravljene palačinke. Te zavij in nato naloži v pekač ter polij s kisl smetano. Čez nekaj časa jih vzemi iz pekača in serviraj s črno redkvijo, ki si jo pripravila v solati.

KOSILO: Telečja rižota, endivja v solati, jabolčna pena, jabolčna pena. 1 kilogram jabolk pretlači in ohladi. Nato jim dodaj četrt kilograma sladkorja, naribano limonino lupinico in sok ene limone, za nožev konico cimeta in 4 beljake. Vse skupaj stepaj, da se speni in zgosti. Pene naloži v sledo in ohladi, preden serviráš, obloži s stepeno sladko smetano.

VEČERJA: Krompir v kosih, ribji brodet, radič s fižolom v solati. Ribji brodet. Morske ribe, ki so povsem sveže, razreži na manjše kose, osoli z drobnim soljo in vrzi na razbeljeno olje. Prišli malo vode in domačega sadnega kisa. Nato dodaj drobno rezano čebulo, strok strtega česna, žlico sesekljane peteršilja, polovico limoninega soka, prav malo rozmarina, naribano limonovo lupinico in cel poper (po okusu). Medtem prepraži na surovem maslu drobtinice, jih dodaj č brodetu, ki naj prežve. K ribam serviraj krompir lahko na tedi polento, ali pa so samostojna jed, h kateri serviramo kruh.

OBVESTILO!

Za vožnjo z motornimi vozili po Ljubljani... Investicijska grupa za izgradnjo avto ceste Ljubljana - Zagreb.

KOLENDAR

Ponedeljek, 10. novembra: Anđelj. ŠKOLA ZDRAVNIŠKE DEŽURNA SLUŽBA ZA NUŽNE OBISKE NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20. URU. ZALUJOČI: MOŽ RIFARJAH IN PRAZNIKH VES DAN.

MESEČNICE Vaših sotrpnikov... Kralj, Cliffo J. Soček, Alison M. Potokarjeva, Heleno D. Počkaleva, polkovnika Redferna E. Gregorin.

RTV LJUBLJANA RADIOSKI PROGRAM

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 13.40, 13.50, 17.00, 19.30, 22.00, 22.40. Pisan glasbeni spored: 6.00-6.15 Naslednji: 6.05 Opeke...

GLEDALIŠČA

DRAMA Ponedeljek, 10. nov. - zaprti Turek, 11. nov. ob 19.30 - Can-kar: »Za narodne blagor.«

DRAMA

Ponedeljek, 10. nov. - zaprti Turek, 11. nov. ob 19.30 - Can-kar: »Za narodne blagor.«

DRAMA

Ponedeljek, 10. nov. - zaprti Turek, 11. nov. ob 19.30 - Can-kar: »Za narodne blagor.«

DRAMA

Ponedeljek, 10. nov. - zaprti Turek, 11. nov. ob 19.30 - Can-kar: »Za narodne blagor.«

Kralj, Cliffo J. Soček, Alison M. Potokarjeva, Heleno D. Počkaleva, polkovnika Redferna E. Gregorin. Vstopnice za premiero bodo v prodaji od torka dalje.

OPERA Ponedeljek, 10. nov. - ZAPRTO Turek, 11. nov. - ZAPRTO. Sreda, 12. nov. ob 19.30 uri: Balet: »Kozak, Balada o ulici.«

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA GLEDALIŠKA PASAZA Turek, 11. nov. ob 19.30 uri: Juš Kozak, Balada o ulici.

MARIJA FABJANČIČ uradnica v pokopju Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 14.30 iz Andrejeve mrliške veže na Zalaha.

AGATA DOLENC ROJ. LEBEN po domače Miinarjeva mama na Luši Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 11. nov. 1958, ob 15.30 na pokopališču v Selcih.

PRENEHALO JE BITI ZLATO SRCE NAŠE PREJUBBE MAME, stare mame, pramame, sestre, tete, tašče in svakinje

GABRIJELE GLIŠIČ ROJ. RODE K zadnjemu počitku bomo našo drago, nepozabno pokojnico spremili v torek, dne 11. nov. 1958 ob 16. uri, iz Nikolajeve mrliške veže na Zalaha.

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

Vse sorodnike in znance obveščamo, da je umrla draga sestra, teta in svakinja

MARIJA HROVAT upokojenka Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958 ob 15. uri, iz mrliške veže na novoškem pokopališču.

KONCERTI

KONCERT IGORJA OZIMA za modri abonma, objavljen na lepekih za noč, je prestavljen na petek, 21. novembra ker Ozim sodeluje kot solist na turneji Slovenske filharmonije v Italijo.

MARIBOR

Ponedeljek, 10. novembra. Dežurna lekarna: »Melje«, Meljska cesta 2.

RADIO 5.00-9.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana: 6.00-8.05 Domače vesti; 8.15-9.00 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi; 9.00-17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00-17.10 Domača poročila; 17.10-17.30 Zabavna glasba; 17.40 MI in vi o športu; 17.40-18.00 Nekaj popularnih povelj; 18.00-22.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

V drogerijah in lekarnah dobite hujšilni preparat »NOGISE«, ki preprečuje razvoj glivičnega lisaja, povzročitelja neznoznega srbjenja med prsti na nogah.

UMBLI

Umri je naš ljubljeni oče, stric, stari oče in svaki

ANDREJ MEDVED upokojenec Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, 10. novembra, iz pred cerkve ob 15. uri na pokopališču Zagorje ob Savi.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

IVANKA IVANČIČ rojena Fine Pogreb drage pokojnice bo v torek, 11. novembra 1958, ob 15.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalaha.

OBJAVE

OBJAVA Dne 8. novembra ob 17 uri smo izgubili v Košakih pri Mariboru pri odcepju ceste proti Kungoti, temnorjavo aktovko z različnimi dokumenti.

PREKLIC Predključemo veljavnost naročilnic z našo štampiljko, ki smo jih izdali v Košakih pri Mariboru. Prosimo vsa podjetja, trgovine in ustanove, da naj od vsakega, ki bi prinesel našo naročilnico, zahtevajo osebno izkaznico.

KOVINSKO PODJETJE LIV POSTOJNA POSKUSITE SE VI »Pour Vous«

NAJBOLEŠO KREMO! MALI OGLASI ZIMA JE PRED NAM! - Zelite kvaliteten blago za plašč in obleke? Ko pridete v Trst, se ogledite v trgovini »Londontex«.

OSEBNI AVTO ZNAMKE »Wanderer«, vozen, ugodno prodamo. Društvo ljudske tehnike pri Tovarni avtomobilov, Ptuj. 26967-4

TEHNIČNEGA VODJE v avtomobilni delavnici Pogoji: tehnik v avtomobilni delavnici z najmanj 5-letno prakso ali avtomobilni strokovnjak s strokovnim nazivom.

Komisija za delovne odnose pri Avtoindustrijskem podjetju »PREVOZ«, Brežice, razpisuje mesto

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih odnosov pri PODJETJU »AVTOPROMET« KRANJ razpisuje

2 DELOVNI MESTI - AVTOMEHANIČNOV s večletno prakso. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Interesenti naj se javijo pri tajništvu podjetja. 6779-R

TRGOVSKO PODJETJE KOSTANJEVICA NA KRKI razpisuje mesto RACUNOVODJE v novo ustanovljenem trgovskem podjetju v Kostanjevici. Pogoji: srednja šola ali večletna praksa na tem delovnem mestu.

Nastop službe takoj ali najkasneje s 1. jan. 1959. Plača po tarifnem pravilniku oz. po dogovoru. Samsko stanovanje na razpolago - kasneje, po potrebi tudi družinsko. Prošnje vložite na trgovsko podjetje Kostanjevica na Krki z osebnimi podatki in kratkim prikazom dosedanjih službovanj, do 20. nov. 1958. 6777-R

ZAGREBSKI VELESEJEM razpisuje NATEČAJ za plakat jesenskega zagrebškega velesejma 1959

AGRADE: I. nagrada 100.000 din II. nagrada 75.000 din III. nagrada 50.000 din 3 odkupi po 15.000 din Rok za izročitev natečajnih del je do 20. XII. 1958

Vse pogoje za sodelovanje pri natečaju, lahko dobe zainteresirani v republiških združenjih likovnih umetnikov in združenjih uporabne umetnosti, kakor tudi v propagandnem oddelku ZAGREBSKEGA VELESEJMA. 6844-R

KINO

KINOSPRED ZA PONEDELEK

»KINO UNION«: slovenski film »K. L.A.«. Režija Andrej Heng in Krešo Golik. Igrajo: Stevo Zizon, Jure Doležal, Helena Kordaš, Lojze Fototar in Kala Tednik.

KINO KOMUNA: francoski film »PRIMER DR. LAURENTA«. Režija: Jean Paul Le Chanois. Igrata Jean Gabin in Nicole Courcel.

KINO SLOGA: ob 13 in 17 uri franc. film »NENAČAVNA PRAVLJICA«. Tednik F. N. 45. Ob 19 in 21 uri amer. barv. film »NEZNI AKORDI«. V gl. vl. Liberace!

KINO VIC: jugos. cinemase. film »CESTA DOLGA LETO DNI«. Režija: Giuseppe de Santis. Igrajo Eleonora Rossi Drago, Silvana Pampanini, Bert Soltar in Gordana Miletic.

KINO SOCA: jugoslovska kinoteka predvaja franc. film »CLOVEK ZVER« (po istoimenskem Zolajevem romanu). Režija: Jean Renoir. 1933. Igrata Jean Gabin in Simone Simon.

KINO SSKA: kitajski film »PREHOD PREKO REKE JANGCE«. Tednik F. N. 45. Predstave ob 16, 17, 19 in 21 uri. Samo danes! Predprodaja vstopnic ure od 14 ure dalje.

MLADINSKI KINO »LM«: Kotnikova 8; ob 10, amer. film »POT V CARIBO«, ob 15. amer. barv. cinemase. film »PIKNIK«.

TRIGLAV: ameriški barvni film »SPONJ EKSPRES«. Tednik. V glavni vlogi: Benda, Piening, Gene Sterling. Predstave: Ob 16, 18 in 20 uri. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

LITOSTROJ: češki barv. film »DOBRI VOJAK SVEJK« I. del. ob 16 in 20. Predprodaja vstopnic ure pred pričetkom predstave.

KAMNIK »DOM«: amer. barv. vstavilston film »VELIKA KORIDA«. BLED: amer. barv. film »URA OBRACUNA«, ob 20.

NOVO MESTO »KRKA«: franc. barv. film »HELENA IN MOZJE«. KRANJ »STORŽICE«: premiera nem. barv. filma »KOPENIŠKI STOTNIK«, ob 15, 17, 19 in 21.

RAVOLJICA: amer. barv. film »V POMLADI ZVILJENJA«, ob 20.

»VELIKA STAVA« PO POVESTI SAMUELA JOVILLA RIŠE MIKI MUSTER

»39. Delo je bilo težavno, saj sta imela le kremenove nože in nabrusene srnjakove roglje, a trud jima ni pregal dobre volje. Ves čas sta veselo kramljala. Jim je začel obujati spomine. »Ko sem bil še majhen, sva šla s prijateljem pozimi na potep. Prijatelj je imel staro puško z enim nabojem, jaz pa sem imel le palico.«

»260. Z njo sem dregnil v luknjo v snegu in zašel nekaj mehkega. Tedaj se je snežna odeja dvignila in pred nama je stal velik, mršav medved ter jezno renčal. »Kaj sta storila?« je zanimalo Petra. »Po snegu nisva mogla bežati, zato je prijatelj dvignil svojo puško in pomeril.«

»261. Cakala sva, da se nama je medved približal in se postavil na zadnje noge. Strah naju je bilo, saj sva imela en sam naboj za obrambo. Toda prijatelj je dobro meril. Izbral si je belo liso na vratu in sprožil. Medved se je zvrnil tako blizu naju, da mi je kri oskropila mokasine.« Tudi Peter se je hotel postaviti pred Jimom z zgodbo o medvedih.

INDUSTRIJSKO PODJETJE IZ ZAGREBA KUPUJE V LJUBLJANI OZIROMA BI SODELOVALO PRI IZGRADNJI POSLOVNIH PROSTOROV, KATERI SE SESTOJE IZ 2-3 SOB S PRITIKLINAMI. Ponudbe dostavite na upravo lista pod štev. 3-8-2. 6776-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih odnosov pri »ELEKTROTEHNA« LJUBLJANA, PARMOVA 33 RAZPISUJE naslednja mesta: KOMISIONARJEV SKLADIŠČNIH DELAVCEV Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Prošnje z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite na upravo podjetja. ELEKTROTEHNA 6793-R

ZAKLJUČEK MEDNARODNEGA TURNIRJA Z BELO ŽOGICO V ZAGREBU

SLAV JE JUGOSLOVANOV

Finalista sta jugoslovanska igralca Harangozo in Vogrinec - V finalu žensk je Madžarka Mosoczy dobila proti rojakinji Koczian 3:2

OD NASEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

Deveto prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu v Zagrebu je tudi letos izredno močan turnir, čeprav kvaliteta...

Prvenstvo je izhuzičilo tudi nekaj presenetljivih izidov, za katere so poskrbeli tudi jugoslovanski zastopniki...

S slovenskim zastopstvom v Zagrebu smo lahko delno zadovoljni, saj je po rezultatih izpolnilo pričakovanja...

Na IX. mednarodnem prvenstvu Jugoslavije v namiznem tenisu v Zagrebu so v petek zvečer igrali osmino finala za moške...

Madžarka Berezik

učinkovito igro, ki mu je prinesla zmago. V polfinalu je Harangozo premagala Madžarka Berezika 3:0...

V prvi finalni tekmi je madžarska mešana dvojica Mosoczy - Sido premagala D. Rowe in Leach (Anglija) 3:2...

Popoldne se bile tudi polfinalne igre moških parov. Jugoslovanska dvojica Vogrinec - Hrbud je premagala Sveda Larsson...

Izredno zanimivo je bilo tudi tokratno tekmovanje v mešanih parih, kjer velja še posebej omeniti dvojico...

V kratkem razgovoru z evropskim prvakom in nepremagljivim igralcem na stari celini Berezikom...

V dvoboju v dvigavanju uteži v Zagrebu med domačo mestno reprezentanco in ustrežno ekipo iz Gradca...

„Zlata“ naveza

Planinska zveza Slovenije je pred dnevi izročila dr. Mihu Potočniku in dr. Stanetu Tominišku zlato častni znak...

Tako so vsi trije združeni še v znamenju našega najvišjega planinskega odklovanja, kakor jih je toliko let vezala plezalna vrva...

Ob takih priložnostih so mogoče pogledati drug drugemu v dušo in spoznati do konca svojo vrednost...

Prva sta pričela plezati Joža in Stane, Miha je bil takrat še mladoleten, po letih in po planinskih izkušnjah...

SLOVENSKA LIGA table with columns for team, matches, wins, losses, draws, goals, and points.

II. ZVEZNA LIGA table with columns for team, matches, wins, losses, draws, goals, and points.

I. ZVEZNA LIGA table with columns for team, matches, wins, losses, draws, goals, and points.

IX. KOLO V SLOVENSKEI NOGOMETNI LIGI

Rudar-jesenski prvak?

Dva tedna pred koncem jesenske polovice slovenskih prvenstvenih tekem za sezono 1958-59...

Po odmoru je 20. minut odločno prevladovala Ljubljana in že v 49. minuti izsilila drugi zadetek...

Ljubljana : Grafičar 2:0 (1:0)

Ljubljana, 9. nov. - Na stadionu v Šiški je bila večer popoldne v precej hladnem vremenu prvenstvena tekma med Ljubljano in Grafičarjem...

V reprezentančni tekmi v malem roketumu v počastitev I. jugoslovanskega kongresa je Ljubljana premagala Gorenjsko 3:15

Poraz odreda V osmini finala jugoslovanskega pokala v malem roketumu je v Zagrebu istoimensko moštvo izločilo ljubljanski Odred 5:24 (13:8)

Madlost : Partizan-Krim 26:9 (13:4)

Rekordno število gledalcev, ki je večeraj popoldne sklenilo živiti obroč okoli rokometnega urišča na Rakovniku v Ljubljani...

Moška rokometna vrsta Crvene zvezde je v Novem Sadu premagala domačega Zvezničarja 2:16 (13:10)

BOKS Borac (Gradiška) : Odred 14:6

V soboto zvečer je bilo v dvoranji Doma železničarjev v Ljubljani prijateljsko boksalno srečanje med Borcem iz Nove Gradiške in domačim Ljubljano...

Idri. Bantam: Pintarič - Prošek 0:2, peršno lahka: Rukavina I. - Kovac 2:0 (tko), lahka: Abramovič I. - Vuk 2:0 (k o.), polteška: Rukavina II. - Smrtnik 2:0 (tko), welter: Sakic - Erjavec 2:0, polsrednja: Denac - Jakheli 0:2, polteška: Vasilic - Sukovic 2:0 (tko), teška: Miksic - Zorica 2:0 (k o.), Prvoimenovan: so član Borcea.

Sarajevo : Crv. zvezda 1:0 (0:0) Partizan : Zeljeznicar 4:2 (2:1) Rijeka : Hajduk 1:1 (1:1) Vojvodina : Dinamo 1:0 (1:0) Budevnost : Velež 0:1 (0:1)

Rudar : Triglav 4:0 (0:0)

Ljubljana, 9. novembra. - Tudi drugi »kudarski« nastop trboveljskega Rudarja v Ljubljani se je končal uspešno za Trboveljčane. Rudar je z dobro igro po odmoru zmagal odpo. Kranjčanov in zmagal s štiri golji razlike...

Krim : Sobota 3:1 (1:0)

Ljubljana, 9. novembra. - V prvenstveni tekmi s Krimom je Sobota danes pokazala dober rokometni polni nastop...

II. ZVEZNA LIGA (ZAHOD) Spet zadnji

Deveta prvenstvena nedelja v II. zvezni ligi nam - kakor že toliko prejšnjih - spet ni bila naklonjena. Čeprav si od Odradovega izleta v Split nismo obetali kdove kaj prida...

SPLIT: 9. novembra Na igrišču Hajduka sta se pred dvesto gledalci pomerili enajstotični domači Split in ljubljanski Odrad. Gostje so nastopili v tle postavli: Mozetic, Jovanovic, Udovic, Lino, Medved, Piskar, Halitagic, Virant, Hecvar, Oblak in Vojnov.

Sti niso znali izkoristiti da bi dal gledalcem to kar so pričakovali. Mimo tega je igralca Splita Dupljanec zgrešil kazenski strel. Najboljši igralci so bili Krstulovic Dupljanec (Split) Jovanovic - Gole so dali: Oblak v 17. minuti, Gulin v 23. minuti ter Kraljevic v 54. in 72. minuti. Sodil je z napakami Kordic iz Tuzle.

Split : Odred 3:1 (1:1)

Moška rokometna vrsta Crvene zvezde je v Novem Sadu premagala domačega Zvezničarja 2:16 (13:10) in se plasirala v četrtfinale jugoslovanskega rokometnega pokala.

BOKS Borac (Gradiška) : Odred 14:6

V soboto zvečer je bilo v dvoranji Doma železničarjev v Ljubljani prijateljsko boksalno srečanje med Borcem iz Nove Gradiške in domačim Ljubljano...

Sarajevo : Crv. zvezda 1:0 (0:0) Partizan : Zeljeznicar 4:2 (2:1) Rijeka : Hajduk 1:1 (1:1) Vojvodina : Dinamo 1:0 (1:0) Budevnost : Velež 0:1 (0:1)

Trije planinski prijatelji (od leve): dr. Stane Tominec, Joža Cop in dr. Miha Potočnik

bi videl tole stari Blunt - vsekakor pa bom pozneje zvedel, da je slišal, kako se je to zgodilo. Edina pripomba, ki bi jo mogel izreči, je zadevala dejstvo, da je Jim ves čas, ko so torpedi pluli proti tarči, pustil periskop na površju in gledal brezupne napore obsojene ladje...

njih oblačilih, eden pa je bil samo na pol obrat - na neobriti polovici obraza se mu je sušila milnica. Med njimi sta bila tudi Dave, ki je bil namršen, in Pat Donnelly. Iz zvočnika je bilo slišati ženski glas. »...pomorščaki z ameriške podmornice,« je govorila, »žal nam je, da vam moramo prizadejati kaj takega, a tega ste si krivi sami. Japonska vam ni vsilila vojne; vi ste prinesli k nam ubijanje in rušenje. Kršili ste nedotakljivost naših voda, ubijali na morju naše delovne ljudi, ki so zakrivili samo to, da so hoteli potovati po domačih vodah, kamor ste se protizakonito pritohtopili. Zato ste zaslužili smrt in dobili jo boste.« Glas ji je pričel trepetati. Nadaljevala je: »Medtem ko čakate svoje poslednje ure, vam bo ta plošča z doma morda pomagala, da boste bolj ravnodušno pričakovali prihodnost.« Melodiozni glas je utihnil in nato so napolnili tesni prostor zvoki znanega plesnega napeva.

Jim dosti časa, da sta si ga temeljito ogledala; med pogreznjem je izbruhal veliko dima in umazanije. Njegov grob je obeležil velik madež umazane vode, po kateri je plula strjena maščoba, se kazale vsakršne razbitine in nekaj okroglih, črnih predmetov, ki so se počasi stisnili v gručo. Dva dni pozneje smo odkrili blizu kraja, kjer smo potopili prvo ladjo, še eno. Bilo je kmalu po tistem, ko smo izpluli na površje, da bi se lotili ponočnih opravil. Približali smo se ji pretežno s pomočjo radarja, zakaj bilo je tako temno, da je vse do izstrelitve torpedov nismo zagledali s prostimi očmi. Tudi tarča ni vedela, kaj jo zadelo. Na majhni razdalji smo izstrelili tri torpede, ki so eksplodirali s strahotnim gromom: prvi spredaj, drugi sredi ladje in tretji v krmi. Ladja se je potopila kot kamen, ne da bi se naglana naprej ali nazaj, za njo pa so ostali najmanj trije čolni preživeli. Ves prosti čas so morali preživeti v rešilnih čolnih! Potem je prišlo Jimu nekaj na misel in zato smo z največjo hitrostjo pluli vso noč, se približali obali in se naslednje jutro utaborili na čisto novem kraju. Ker smo potopili dve ladji skoraj na istem mestu, je bilo precej gotovo, da nam to ne bo prineslo novih tarč, pač pa cel kup nevšečnosti. Če se bomo lahko približali kraju, od koder so naše žrtve prihajale - obe potopljeni ladji sta bili pripluli s severa - nam bo morda uspelo ustreliti se kakšno, preden se bo pričela oddaljevati s prvotne poti, da bi se izognila nevarnemu kraju. Imel je prav, zakaj že naslednjega dne smo srečali majhen tanker. Rekel sem Jimu, da je ta ladja njegova, da jo je našel on in da ima zato on čast, da naredi z njo, kar se mu zdi primerno, jaz pa mu bom pomagal. Jimu tega ni bilo treba dvakrat reči. Vneto je prijel za periskop, prevzel poveljstvo, kakor da je rojen za to, in se brezhibno približal. Zadnji hip se je zasukal, da bi streljal iz zadnjih cevi in tako izenačil zaloge torpedov v sprednjem in zadnjem delu ladje; ko je izrekel zaključno povelje »Streljajte!«, je bil na njegovem obrazu goreč izraz. Želel sem si, da